

ENONKOSKEN KUNNAN TALOUSARVIO 2023 JA TALOUSSUUNNITELMA 2024-2025

Kunnanhallitus 29.11.2022 § 267
Kunnanvaltuusto 13.12.2022 § 46

Sisällysluettelo

1. Kunnanjohtajan katsaus.....	1
2. Yleinen talouden ja alueiden kehitys	2
2.1 Kansantalouden kehitys.....	2
2.2 Kuntatalouden kehitys	2
2.3 Etelä-Savon maakunnan kehitysnäkymät	3
2.4 Sote-uudistus	4
2.5 Enonkosken kunnan väestötietoja ja taloudellinen tilanne	5
2.6 Vuoden 2023 talousarvioesityksen lähtökohtia	8
2.7 Käyttötalous (ulkoinen)	11
2.8 Enonkosken kunnan investoinnit vuodelle 2023	12
2.9 Tulojakauma 2023 (ulkoinen)	12
3. Kunnan kehittämisen lähtökohtia	13
3.1 Verotus, taksat ja valtionosuudet	13
3.2 Lainoitukset	13
3.3 Tulevaisuus	13
3.4 Seuranta.....	13
3.5 Riskienhallinta	14
3.6 Sitovuus	15
3.7 Yhteistoiminta.....	16
4. Henkilöstö	17
5. Enonkosken kunnan kuntastrategia 2022–2025.....	19
5.1 Kuntastrategia ja toimeenpano-ohjelma.....	19
5.2 Strategiasta johdetut valtuustotason tavoitteet vuodelle 2023.....	23
5.3 Konserniyhteisöille asetettavat tavoitteet vuodelle 2023	24
6. Käyttötalousosa	26
6.1 Kunnanhallitus.....	26
6.2 Sivistyslautakunta.....	35
6.3 Vapaa-aikalautakunta.....	45
6.4 Tekninen lautakunta	52
7. Investointisuunnitelma.....	57
8. Rahoituslaskelma.....	59
9. Tuloslaskelma (ulkoinen/sisäinen).....	60
10. Talousarvion 2023 määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto (ulkoinen/sisäinen)	61

1. Kunnanjohtajan katsaus

Yhteinen Enonkoski haasteista huolimatta

Enonkosken kunnassa, kuten koko Suomessa on eletty kevättalvesta 2020 lähtien poikkeuksellisia aikoja maailmanlaajuisen koronapandemian vuoksi. Korona ei ole tämänhetkisen tiedon valossa jättämässä meitä ja kiertää ihmisten keskuudessa. Hädin tuskin olimme koronan kanssa oppineet elämään, kun Venäjän hyökkäys Ukrainaun helmikuussa 2022 on tuonut uutta kriisiä. Ukrainan sodan vuoksi Suomeenkin on tullut pakolaisia ja inhimillinen hätä ja kärsimys on värittänyt monen arkea. Sodan vuoksi kohonneet kustannukset mm. elintarvikkeissa ja energiatuotannossa vaikuttaa ihmisten elämään. Huolet eivät ole siis meitä jättämässä – päinvastoin. Mistä ammennamme voimia ja valoa elämään, kun takana on vaikeat koronavuodet ja inflaatio on ennätyskorkealla.

Tulevaisuudessa huoleksi nousee paitsi inflaatio, myös tuleva sote-uudistus, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut siirtyvät Etelä-Savon hyvinvointialueelle. Enonkoskella olemme tottuneet tähän saakka saamaan hyvät sote-palvelut lähipalveluina ja erikoissairaanhoidon palvelut pääasiassa Savonlinnasta. Tulevaisuuden huolena on paitsi ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus, myös lähipalvelujen säilyminen. Lähipalvelut ovat kuntalaisille ensiarvoisen tärkeitä, koska ne mahdollistivat arjen sujuminen. Sote- ja pelastustoimen uudistus on pitkiltä keskittynyt rakenteisiin, organisaatioon ja rahoitukseen. Oma toiveeni on, että tulevaisuudessa myös keskusteluun nostetaan nykyistä enemmän kuntalainen ja hänen tarpeensa sekä toiveensa.

Sote-uudistuksen myötä ensi vuonna muutoksia tulee myös ympäristöterveydenhuollon palveluihin, kun Savonlinnan kaupunki tuottaa ko. palvelut kuntalaisille isäntäkuntamallilla. Tämän muutoksen ei odoteta näkyvän asiakaspalvelulle. Sote-uudistuksen myötä myös Vaalijalan kuntayhtymän tuottamat erityishuollon palvelut siirtyvät hyvinvointialueen tuottamaksi. Enonkoski on tehnyt päätöksen olla mukana Sateenkaaren koulun kuntayhtymässä, joka tarjoaa opetusta kehitysvammaisille, autistisille ja psykososiaalista tukea tarvitseville oppilaille. Tämä päätös on perusteltu, että kunta huolehtii omalta osaltaan vastuustaan.

Enonkosken kunnan talousarviossa tulevalle vuodelle merkittävin muutos tulee siis soten ja pelastustoimen siirtymisestä hyvinvointialueelle. Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu ja tätä myötä niiden kustannukset siirretään kunnalta hyvinvointialueelle. Tämän takia kunnan tuloja siirretään valtiolle, joka rahoittaa hyvinvointialueen toimintaa. Rahoituksen siirto toteutetaan vähentämällä kunnalta peruspalvelujen valtionosuutta, kunnallisveroa, kunnan osuutta yhteisöveron tuotosta sekä veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvausta. Kuntien verotulojen vähentämistä vastaavasti korotetaan valtion ansiotuloverotusta ja valtion osuutta yhteisöveron tuotosta. Kuntalaisten ansiotuloverotuksen taso säilyy käytännössä ennallaan.

Talousarvion tavoitteet vuodelle 2023 pohjautuvat kunnan uuteen kuntastrategiaan, jossa arvoina ovat ideointi, yhteistyö ja luotettavuus. Päämääränä strategiassa ovat Enonkosken näkyvyys, aktiiviset kuntalaiset, itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski, oppiminen ja koulutus sekä Enonkosken tunnettavuus matkailu- ja luontokohteena. Monista ympäröivän yhteiskunnan ja maailman haasteista huolimatta näiden päämäärien saavuttamiseksi kunnassa tarvitaan edelleen hyvää yhteistyötä kuntalaisten, luottamushenkilöiden ja henkilöstön kesken. Jokaista tarvitaan luomaan kuntalaisille ja täällä vieraileville liikuttavan onnellinen ja yhteinen Enonkoski - edelleen.

Toivotan kaikille kuntalaisille, kunnan henkilöstölle ja täällä vieraileville terveyttä ja turvallista vuotta 2023!

Enonkoski 3.11.2022 Minna Laurio, kunnanjohtaja

2. Yleinen talouden ja alueiden kehitys

2.1 Kansantalouden kehitys

Valtiovarainministeriön syyskuussa 2022 julkaisema ”Kuntatalousohjelma vuodelle 2023” tuo esille, että bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan Suomessa 1,7 prosenttia vuonna 2022. Tuotanto on kehittynyt alkuvuonna 2022 suotuisasti ja myös työllisyys on jatkanut nopeaa kasvuaan. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on nostanut energian, raaka-aineiden sekä ruoan hintoja hyvin nopeasti. Myös Suomen ulkomaankaupan näkymät ovat heikentyneet merkittävästi sodan myötä ja Venäjän osuus Suomen viennistä ja tuonnista on puolittunut hyökkäyksen alun jälkeen. Menetetyn Venäjän kaupan korvaamista hidastavat Euroopan heikentyneet talousnäkymät, ja viennin kasvun arvioidaankin jäävän vaisuksi. Lisäksi lisääntynyt epävarmuus siirtää investointeja tulevaisuuteen.

Ennusteen mukaan elokuun alussa vuonna 2022 voimassa olevat Venäjään kohdistetut pakotteet jäävät voimaan. Rajoitteiden suoraa vaikutuksia suurempia ovat kuitenkin epäsuorat vaikutukset, kuten hintojen nousu. Koronavirus ei ole poistumassa ja uusia tautitapauksia ilmenee yhä, mutta oletamus on, että covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi ei tehdä sellaisia rajoituksia, joilla olisi merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Vuonna 2023 talous kasvaa vaimeasti ja työllisyys heikkenee, joten julkisen talouden alijäämä alkaa jälleen kasvaa. Venäjän hyökkäyssodan vuoksi tehdyt lukuisat varautumiseen liittyvät toimet heikentävät julkista taloutta myös tulevina vuosina. Ensi vuoden jälkeen nähtävissä oleva vaimea talouskasvu ei riitä korjaamaan julkisen talouden menojen ja tulojen välistä epätasapainoa ja alijäämä pysyy mittavana.

Vuodesta 2023 lähtien Suomen julkisyhteisöjen rakenne muuttuu, kun sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirretään kunnilta hyvinvointialueille. Tämä helpottaa kuntien rakenteellisia, väestön ikääntymisestä johtuvia menopaineita, mutta silti paikallishallinto (pois lukien hyvinvointialuehallinto) jää painelaskelmassa alijäämäiseksi. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisinä.

2.2 Kuntatalouden kehitys

Kuntataloudessa koettiin vuonna 2021 toinen peräkkäinen vahva vuosi. Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli noin 1,6 mrd. euroa ylijäämäinen ja toiminnan ja investointien rahavirta lähes tasapainossa. Vuosikate ja tilikauden tulos säilyivät lievästä heikkenemisestä huolimatta lähes vuoden 2020 poikkeuksellisen hyvällä tasolla.

Sekä kuntien että kuntayhtymien toimintamenot kasvoivat nopeasti vuoden 2020 hitaan kasvun jälkeen, mutta toimintatuottojen kasvu oli suhteellisesti vieläkin voimakkaampaa. Toimintatuottojen kasvua kiihdyttivät kuntayhtymien hyvä myyntitulojen kasvu sekä se, että valtion koronatukien kohdentamisen painopiste muuttui valtionosuuksista valtionavustuksiin.

Verotulot kasvoivat ennakoituakin paremmin. Etenkin yhteisöverotulot ja kiinteistöverotulot kasvoivat huomattavasti, mutta sen sijaan kunnallisveron kasvu jäi noin 2 prosenttiin. Kuntasektorin koronaepidemian tukipakettiin sisältyvä kuntien yhteisövero-osuuden määräaikainen 10 prosenttiyksikön korotus jatkui vielä vuonna 2021. Valtionosuudet puolestaan vähenivät lähes 10 prosenttia, koska valtaosa vuoden 2021 koronatuista myönnettiin valtionavustuksina vuoden 2020 valtionosuuksien sijaan.

Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen vuonna 2023 verrattuna vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon on lähellä neutraalia. Hallitusohjelman mukaiset tehtävien ja

velvoitteiden lisäykset on tehty pääosin jo aikaisempina vuosina, ja osa määräaikaista lisäyksistä valtionavustuksiin päättyy vuoden 2022 lopussa. Kuntien uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan täysi valtionosuus, ja valtion päättämät veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille.

Sote-uudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille ja siirtyviä kustannuksia vastaava määrä kuntien tuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Tämän hetken arviolaskelman mukaan siirtyvien kustannusten yhteismäärä on noin 21,2 mrd. euroa. Tuloista siirtyy eniten kunnallisveroa, noin 13,11 mrd. euroa, mikä toteutetaan alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja tasasuuruiseksi 12,64 prosenttiyksiköllä. Yhteisöveroa siirretään kolmasosa kuntien ryhmäosuudesta eli noin 0,82 mrd. euroa. Kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta siirtyy yhteensä 5,36 mrd. euroa ja veromenetysten korvauksista yhteensä 1,94 mrd. euroa.

2.3 Etelä-Savon maakunnan kehitysnäkymät

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisun ”Alueelliset kehitysnäkymät syksyllä 2022:59” mukaan Etelä-Savon maakuntastrategian kärjet ovat metsä, ruoka ja vesi. Etelä-Savon metsät ovat hyväkasvuisia, runsaspuustoisia ja täällä myös hakataan vuosittain määrällisesti eniten puuta Suomessa. Puuta jalostetaan maakunnassa erityisesti mekaanisesti, päätuotteina vaneri ja muut kerrostetut tuotteet.

Ruokaan liittyvät vahvuudet perustuvat vahvaan raaka-ainepohjaan; varsinkin erikoistunutta tuotantoa, kuten luomua, pyritään lisäämään. Saimaan alueesta on kehittymässä Euroopan ruoka- ja kulttuurimatkailun keskus, sillä alue hakee European Region of Gastronomy -titteliä vuodelle 2024.

Vesiteeman vahvuuksina ovat imagomielessäkin merkittävät ja puhtaat vesistöt sekä jätevesien käsittelyyn kytkeytyvä osaaminen. Vesien käsittelyn tutkimus- ja kehitystoimintaa on LUT-yliopiston erotustekniikan osastossa Mikkeliissä, ja sen toimintojen ohella Mikkeliin on valmistunut moderni jäteveden käsittelylaitos, johon luodaan erilaisia tutkimus- ja kehitysalustoja.

Etelä-Savossa on perusteellisuudessa useita vahvoja yritysryppäitä, esim. konepajoja ja muovituotteiden valmistajia. Maakunta on sijainniltaan hyvässä paikassa: etäisyydet ja yhteydet Suomen talouskasvun vahvimpiin alueisiin sekä kansainvälisen toiminnan solmukohtiin ovat kohtuulliset. Koronakriisin isku on kohdistunut Etelä-Savossa pahiten ravintola-, kulttuuri- ja matkailutoimintoihin.

Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainaan ja siitä aiheutuvat hintojen nousu, raaka-aineiden ja komponenttien saatavuusongelmat, logistiikan muutokset, kiihtyvä inflaatio ja mahdollinen taantuma aiheuttavat epävarmuutta yritysten toimintaan ja kansalaisille. Tuotantokustannusten voimakas nousu koettelee Etelä-Savon maataloutta ja kannattavuus on laskenut, koska tuottajahintoihin ei ole saatu riittävää korotusta.

Maakunnan väestö yhtä aikaa sekä vähenee että keskimäärin vanhenee. Tällä ilmiöllä on vakavia seurauksia. Paikallismarkkinat heikkenevät, vaikka matkailun ja vapaa-ajan asukkaiden kysyntä osaltaan tilannetta parantavatkin. Väestökehitys vaikuttaa myös julkisiin palveluihin. Edessä on näiden palvelujen (koulutus, sote ym.) sopeuttaminen väestömuutosten raameihin, mikä vaikuttaa myös yksityisten palvelujen kysyntään.

Valtakunnallinen kilpailu julkisista investoinneista tulee olemaan kovaa, ja koko Itä-Suomella on vaikeuksia pärjätä siinä kilpailussa. Harvaan asuttu alue tarvitsisi uusia ratkaisuja logistisen kilpailukykyensä parantamiseen. Heikohko tietoliikenneinfrastruktuuri kaupunkikeskustojen ulkopuolella ei juuri tarjoa mahdollisuuksia älyliikenteen sovelluksille ja kokeiluille.

Sodan värittämänä alkuvuonna suuret metsäteollisuusyritykset ovat uutisoineet hyvistä, 2000-luvun tai jopa kautta-aikain parhaista, tuloksista vuoden ensimmäisillä kvartaaleilla. Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset heijastelevat voimakkaasti eteläsavolaiseen lämmitysenergian tuotantoon. Kun Suomessa käytetystä energiahakkeesta noin 20 % on perustunut tuontiin ja eritoten nyt tyrehtyneeseen Venäjän-tuontiin, on Etelä-Savon alueella tuontihakkeen käyttö ollut vain 5 %:n luokkaa. Välilliset vaikutukset kotimaisen energiahakkeen kysynnälle luovat kuitenkin niukkuutta myös Etelä-Savon sisällä.

Etelä-Savon rakentamisen suurin haaste on kurjistuva kuntatalous. Kunnissa seurataan rakentamisen kustannusten kehitystä, ja voimakkaasti kohonneet rakennuskustannukset siirtävät hankkeiden aloitusta. Hyvinvointialueeltakin puuttuu rahoitusta, mikä uhkaa myös julkisia palvelurakentamishankkeita.

Etelä-Savon matkailun näkymät ovat tulevan talven osalta hyvin epävarmoja koronapandemian jälkeisten vaikutusten, kustannusten merkittävän nousun ja Venäjän matkailun rajoitusten vuoksi. Pandemian jälkeen yhä pahentunut työvoimapula on merkittävä este yritysten toipumiselle, kasvulle ja kehittämiselle. Tämän lisäksi kustannusten nousu – erityisesti energian osalta – vaikeuttaa yritysten selviytymistä talven yli. Korkeat lämmityskustannukset esim. mökkiyrityksissä saattavat johtaa jopa toiminnan tilapäiseen alasajoon tai käytössä olevan kapasiteetin rajoituksiin. Viisumirajoitusten vuoksi venäläisten matkailijoiden määrä jäänee hyvin pieneksi.

Etelä-Savon työttömyysaste oli koko alkuvuoden 2022 koko maan keskiarvoa 0,5–1-yksikköä heikompi. Kesä-elokuussa Etelä-Savon työttömyysaste oli hieman koko maan keskiarvoa alempi. Etelä-Savossa oli heinäkuun 2022 lopussa työttömiä 400 vähemmän kuin vuosi sitten.

Pitkäaikaistyöttömyys kääntyi Etelä-Savossa laskuun jo vuoden 2021 toisella neljänneksellä, kun koko maassa kasvu taittui vasta neljännellä vuosineljänneksellä. Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä oli elokuun 2022 lopussa 30 %. Yli 55-vuotiaista työttömistä pitkäaikaistyöttömiä on 40 % ja alle 30-vuotiaista työttömistä 17 %. Pitkäaikaistyöttömien osuus on korkeampi työttömyyskassoihin kuulumattomissa, joiden kohdalla se on 38 %, kun se työttömyyskassojen jäsenistössä on 18 %.

Alle 30-vuotiaiden työttömien määrä laski Etelä-Savossa 8 % elokuusta 2021 elokuuhun 2022. Ulkomaalaistaustaisten työnhakijoiden määrä on laskenut kolmessa vuodessa 18 %. Ulkomaalaisten työttömien aktiivointiaste on Etelä-Savossa tammi-heinäkuussa 2022 keskimäärin 56 %; palveluista 80 % on joko työvoimakoulutusta tai omaehtoista koulutusta työttömyysetuudella.

Metalliteollisuudessa hitsaajista ja koneistajista on ollut vuosikausia rekrytointivaikeuksia. Metallialan koulutukseen on kuitenkin viime aikoina hakeuduttu aiempaa paremmin. Rakennusala vaivaa koko maakunnassa osaavien toimihenkilöiden pula. Betonituoteteollisuus on noussut uudeksi rekrytointivaikeusalaksi. Rekrykoulutusta on käytetty ratkaisuna. Sosiaali- ja terveyspalveluissa määrällinen pula on suurta lähihoitajista ja sairaanhoitajista.

2.4 Sote-uudistus

Sote-uudistus muuttaa kuntatalouden tunnuslukuja voimakkaasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannukset ja niitä vastaava rahoitus poistuvat. Vuonna 2023 talouslukujen suurten prosenttimuutosten taakse kätkeytyy muun muassa kustannusten ripeä kasvu. Kuntatalouteen luettavat tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden yhteenlaskettu palveluntarve on laskeva koko 2010-luvun jatkuneen syntyvyyden alenemisen vuoksi.

Vuosi 2023 on kuntatalouden kehitysarviossa jopa ennätysellisen vahva sote-uudistukseen liittyvien ajoitustekijöiden vuoksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen nettokustannukset siirtyvät pois kuntien vastuulta vuoden 2023 alusta alkaen, mutta uudistuksen

kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä ensi vuonna täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. Osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti.

Kuntatalouden tilanne helpottuu sote-uudistuksen myötä, kun nopeimmin kasvavat menot siirtyvät pois kuntien vastuulta. Kuntatalouteen jää kuitenkin sote-uudistuksen jälkeen menojen ja tulojen välinen rakenteellinen epätasapaino, ja kokonaismenot pysyvät vuosina 2024–2026 hieman tuloja suurempina. Lisäksi sote- ja pelastustoimen palveluiden siirtyessä hyvinvointialueille kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla kaventuvat. Samanaikaisesti investointitarpeet pysyvät mittavina muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja toimintaympäristön muutosten vuoksi. Tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy siten sote-uudistuksen jälkeenkin.

2.5 Enonkosken kunnan väestötietoja ja taloudellinen tilanne

Enonkosken kunnan väestömäärä on vähentynyt 170 henkilöllä vuosien 2012–2021 välillä. Syyskuussa 2022 väestömäärä Enonkoskella oli 1355 henkilöä. Väestöryhmien osuudessa nähdään kehitys väestön vanhenemisesta; ikääntyneiden osuus kasvaa ja nuorempien ikäryhmien vähenee.

Väestö 31.12.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Enonkoski	1532	1522	1503	1473	1453	1416	1405	1361	1369	1362

Taulukko Enonkosken väestökehitys v. 2012–2021 ©; THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005–2022

Indikaattori ilmaisee kunnassa vakinaisesti asuvan väestön (miehet ja naiset yhteensä) lukumäärän vuoden viimeisenä päivänä. Ne henkilöt, joilla väestötietojärjestelmän mukaan oli kotipaikka Suomessa vuoden lopussa, kuuluvat väestöön kansalaisuudestaan riippumatta, samoin ne Suomen kansalaiset, jotka asuvat tilapäisesti ulkomailla.

Vuosi/ikäryhmä	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
0–6-vuotiaat % väestöstä	6	6	6	6,1	6,3	5,6	5	4,6	4,5	4,9
7–14-vuotiaat % väestöstä	7	6,8	6,3	6,6	6,1	6,6	6,9	6,8	7,1	7,2
15–64-vuotiaat % väestöstä	56,1	56,1	54,2	52,3	52,2	50,6	50,2	50,7	50,0	48,8
65–74-vuotiaat % väestöstä	15,9	15,6	17,7	19	19	20,4	21	20,4	19,9	20
75–84-vuotiaat % väestöstä	10,6	11	11,4	11,4	11,5	11,7	11,8	12,2	12,6	13,2
85 vuotta täyttäneet % väestöstä	4,2	4,4	4,3	4,6	5	5,2	5,1	5,3	6,0	5,9

Taulukko Enonkoski 0–85 vuotta täyttäneiden % -osuus väestöstä v. 2012–2021 ©; THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005–2022

Indikaattori ilmoittaa kunkin ikäryhmän osuuden prosentteina koko väestöstä (miehet ja naiset yhteensä) vuoden viimeisenä päivänä.

Vuosi/ikäryhmä	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
0–6-vuotiaat lkm väestöstä	92	92	90	90	91	79	70	63	61	67
7–14-vuotiaat lkm väestöstä	108	104	95	97	88	93	97	93	97	98
15–64-vuotiaat lkm väestöstä	860	854	815	770	758	716	706	690	684	665
65–74-vuotiaat lkm väestöstä	244	238	266	280	276	289	295	277	273	272
75–84-vuotiaat lkm väestöstä	163	167	172	168	167	165	166	166	172	180
85 vuotta täyttäneet lkm väestöstä	65	67	65	68	73	74	71	72	82	80

Taulukko Enonkoski 0–85 vuotta täyttäneiden lukumäärät väestöstä v. 2012–2021 ©; THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005–2022

Indikaattori ilmoittaa kunkin ikäryhmän osuuden lukumäärinä koko väestöstä (miehet ja naiset yhteensä) vuoden viimeisenä päivänä

Yksi ikäpolitiikan käytetyimmistä käsitteistä on huoltosuhte. Huoltosuhteella (elatusuhde) ilmaistaan väestön vanhenemisesta johtuvaa ongelmaa. Demografinen (tai väestöllinen) huoltosuhte ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65 vuotta täyttänyttä on sataa 15–64-vuotiasta (työikäistä) kohti. Mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä, sitä korkeampi huoltosuhteen arvo on.

Huoltosuhte, demografinen	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Enonkoski	78,1	78,2	84,4	91,3	91,7	97,8	99	97,2	100,1	104,8
Koko maa	54,3	55,8	57,1	58,2	59,1	60,1	60,8	61,4	61,9	62,4

Taulukko Huoltosuhte, demografinen Enonkoskella ja koko maassa vuosina 2012–2021 ©; THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005–2022

Tilastokeskus on julkaissut uusia kuntakohtaisia väestöennusteita lokakuussa 2021. Väestöennuste kuvaa tulevaa väestönkehitystä. Tilastokeskuksen väestöennusteet ovat ns. demografisia trendilaskelmia, joissa lasketaan mikä olisi alueen tuleva väestö, jos viime vuosien väestönkehitys jatkuisi samanlaisena. Kunnittaisia ennusteita laskettaessa tuotetaan myös ns. omavaraislaskelma, joka kuvaa, millainen väestönkehitys olisi ilman muuttoliikettä.

Enonkosken kunnan väestömäärä vähenee vuosien 2022–2025 välillä 55 henkilöllä ja vuonna 2030 enonkoskelaisia on 120 henkilöä vähemmän, mikäli väestökehitys jatkaa nykyisellä tavalla. Ennusteen mukaan Enonkoskella syntyy noin 6 lasta/vuosi seuraavien kahdenkymmenenvuoden aikana.

Väestö 9/2022	Vuosi	2025	2030	2035	2040
1355	Väestöennuste	1300	1230	1158	1099

Taulukko Enonkosken kunnan väestönkehitysennuste 2025–2040. Lähde: Tilastokeskus väestöennuste 30.9.2021

ELY-keskus ja TE-palvelut julkaisivat Etelä-Savon työllisyyskatsauksen syyskuussa 2022, josta ilmenee, että Enonkoskella työttömiä työnhakijoita oli 34 henkilöä (48 henkilöä syyskuu 2021) ja työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 6,2 % (9,1 % syyskuu 2021). Alle 25-vuotiaiden työttömien lukumäärää ei ilmoiteta, jos luku on alle viisi henkilöä. Syyskuun 2022 lopussa pitkäaikaistyöttömien (työnhakija, jonka työttömyys kestänyt vähintään vuoden) lukumäärä oli 12 henkilöä (26 henkilöä syyskuu 2021).

Etelä-Savon maakuntaliiton kuntien elinvoimamittariston mukaan yritysten toimipaikkoja Enonkoskella oli vuonna 2020 yhteensä 146 kappaletta (2013 yht. 151 kappaletta) ja vuonna 2019 yhteensä 154. Yrityksen henkilöstöä oli 197 henkilöä vuonna 2020 (211 henkilöä vuonna 2013) ja 186 henkilöä vuonna 2019. Vuonna 2019 asuinkunnassa (Enonkoskella) töissä kävijöitä oli 253 ja pendelöiviä oli 204 henkilöä (v. 2019 työllisiä yhteensä 457 henkilöä).

Enonkoskella veronalaiset tulot euroa/tulonsaaja olivat keskimäärin 24 220 euroa vuonna 2020, ansiotulot keskimäärin 22 389 euroa/tulonsaaja ja pääomatulot olivat keskimäärin 7 057 euroa/tulonsaaja.

Vuosi	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nettokustannukset yhteensä, euroa / asukas	6 116	5 929	6 140	6 545	6 346	7 103	7 242	7 290	7 018	
Nettokustannukset yhteensä, 1000 euroa	9 370	9 024	9 229	9 642	9 222	10 058	10 175	9 922	9 607	
Lainakanta, euroa/ asukas	0	499	452	0	0	0	0	0	0	0
Vuosikate, euroa/asukas	-60	561	571	591	757	456	241	600	1 097	1 330
Vuosikate, % poistoista	-30,7	258	207,7	170,5	215,7	125,9	57,0	124,7	262	318,5
Verotulot, euroa / asukas	2 608	2 784	2 923	3 276	3 127	3 427	3 189	3 463	3 391	3 689
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas	3 182	3 419	3 458	3 460	3 597	3 723	3 797	3 855	4 196	4 091
Valtionosuudet % nettokustannuksista	52	57,7	56,3	52,9	56,7	52,4	52,4	52,9	59,8	58,7

Taulukko Enonkosken kunnan talouden tunnuslukuja v. 2012–2021 ©; THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005–2022

Enonkosken kunnan taloudellinen tilanne vuoden 2021 tilinpäätöksessä osoitti ylijäämää + 1 242 769 euroa (+ 929 301 euroa v. 2020). Vuosikate parani edellisestä vuodesta ollen 1 811 452 euroa (1 502 531 euroa v. 2020) ja vuosipoistot olivat – 568 684 euroa. Tunnusluku 2021 vuosikate/poistot on 318,5 % (262,1 % vuonna 2020). Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka

juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin.

2.6 Vuoden 2023 talousarvioesityksen lähtökohtia

Enonkosken kunnan vuoden 2023 talousarvio ja -suunnitelma 2023–2025 perustuvat kuntastrategiaan 2022–2025 ja 14.12.2021 (§ 56) valtuustoon hyväksymään vuoden 2022 talousarvion, taloussuunnitelmaan 2022–2024, sekä vuoden 2022 toteumaan. Kunnanhallitus on kokouksessaan 6.9.2022 (§ 185) hyväksymässään talousarvioraamissa 2023 päättänyt, että hallintokunnat laativat talousarvion niin, että sitovuustason (tulosalue) mukainen raamin ylitys on erikseen perusteltava ja sen on lähtökohtaisesti perustuttava esimerkiksi kuntaa sitovaan sopimukseen (hankintasopimus tmv.) tai sen on edistettävä kuntastrategian toteuttamista.

Kuntien verotulojen ennustekehikko on Kuntaliiton yhteistyössä valtiovarainministeriön ja Verohallinnon kanssa laatima ennuste koko maan kuntien verotulojen kehityksestä. Veroennustekehikkoa päivitetään noin 3–5 kertaa vuodessa. Kunnallisveron osalta veroennustekehikon perustana toimii Verohallinnon julkaisema verotilasto. Lisäksi on tukeuduttu Verohallinnon tilityserittelyihin sekä Verohallinnon ennakkotietoihin. Yhteisöveroa koskevat tiedot on saatu Verohallinnon julkaisemista tilastoista ja tilityserittelyistä. Kiinteistöveron osalta on tukeuduttu Verohallinnon kiinteistötietoihin.

Veroennustekehikon marraskuun 2022 päivitys perustuu osin syksyn kuntatalousohjelmassa esitettyihin arvioihin verotulojen kehityksestä. Talouden ja työllisyyden myönteinen kehitys on näkynyt positiivisesti sekä kunnallisveron viime kuukausien tilityksissä. Suurin muutos koskee kuluvan vuoden palkkasumman kehitystä. Muun muassa tulorekisteristä saatujen tietojen perusteella palkkasumma kasvaisi kuluvana vuonna selvästi verrattuna syyskuun arvioihin. Noin 1 % -yksikön kasvu syyskuusta ei kuitenkaan näy kuluvan vuoden verokertymissä, vaan verrattain suurempina tilityksinä ensi vuonna.

Yhteisövero jatkaa vahvaa kehitystään. Valmistuneen verotuksen 2021 tiedoista käy ilmi, että kunnille maksettava yhteisövero kasvaa noin 40 prosenttia vuodesta 2020. Tämä nostaa kuluvan vuoden yhteisöveron kertymääräarviota noin 50 miljoonalla eurolla verrattuna syyskuun arvioihin. Kuluvan ja ensi vuoden ennakkoverot ovat myös kehittyneet hyvin, ja nostavat omalta osaltaan yhteisöveron kertymääräarviota noin 50 miljoonalla eurolla. On syytä huomioida, että kuntakohtaiset lopulliset yhteisöveron jako-osuudet verovuodelle 2023 vahvistuvat ensi vuoden alussa, kun ne tammikuun verontilityksissä otetaan käyttöön. Kunnittaiset osuudet saattavat muuttua vielä suurestikin, koska mm. pohjatietoina toimivat konsernisuhde- ja metsäerätiedot ovat tässä vaiheessa keskeneräisiä.

Kuntien vuoden 2023 tuloveroprosentin määräämisestä on säädetty Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimeen koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansaattamisesta annetun lain 55 §:n muuttamisesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220702> Laissa todetaan, että kunnanvaltuuston on määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä.

Em. syystä Enonkosken kunnanvaltuuston 14.11.2022 vahvistamalla veroprosenteilla Enonkosken kunnan kunnallisverotulojen ennakoidaan vuonna 2022 laskevan noin 53,8 % vuoden 2022 kunnan oman talousarvion ennustetusta tasosta (3 580 000 euroa → 1 654 000 euroa) eli 1,93 miljoonaa euroa. Vastaavasti yhteisöveron ennustetaan laskevan vuoden 2022 talousarvion ennusteesta noin 16,7 % (688 000 euroa → 573 000 euroa) eli 115 000 euroa vähemmän.

Kiinteistöveron osalta ennakoidaan verotulokertymän olevan vuonna 2023 noin 551 000 euroa eli noin 27 000 euroa vähemmän kuin oma vuoden 2022 talousarvion ennuste (524 000 euroa). Kokonaismuutos verotulojen osalta on noin 42 % (n. 2 miljoonaa euroa) pienempi vuonna 2023 verrattuna vuoden 2022 talousarvion ennusteeseen (4 792 000 euroa → 2 778 000 euroa.)

Talousarviossa on huomioitava, että em. verojen kertymistä on verrattu vuoden 2022 kunnan talousarvion lukuihin, joka on laadittu syksyllä 2021. Veroennustetta on päivitetty vuoden 2022 aikana neljä kertaa ja oheisesta taulukosta näkyy ennusteet tilanteen marraskuun 2022 mukaan, jolloin on tehty viimeisin päivitys kuntien verotulojen ennustekehikkoon. Näitä lukuja vertailtaessa kokonaismuutos verotulojen osalta olisi noin 46 % (noin 2,4 miljoonaa euroa) pienempi vuonna 2023 verrattuna vuoden 2022 ennusteeseen (5 198 000 euroa → 2 778 000 euroa).

Yhteenveto					
TILIVUOSI	2021	2022**	2023**	2024**	2025**
Verolaji					
Kunnallisvero	3 513	3 711	1 654	1 673	1 690
<i>Muutos %</i>	1,2	5,7	-55,4	1,2	1,0
Yhteisövero	973	919	573	520	540
<i>Muutos %</i>	43,1	-5,6	-37,7	-9,2	3,8
Kiinteistövero	539	568	551	551	551
<i>Muutos %</i>	9,9	5,5	-2,9	0,0	0,0
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	5 025	5 198	2 778	2 745	2 782
<i>Muutos %</i>	8,2	3,5	-46,5	-1,2	1,3

Taulukko Enonkosken kunnan verotulojen ennustekehikko 2021–2025, Kuntaliitto marraskuu 2022.

TILIVUOSI	ENONKOSKI TA 2022	VM VERO- ENNUSTE 2022	VM VERO- ENNUSTE 2023
Verolaji			
Kunnallisvero	3 580	3 711	1 654
Yhteisövero	688	919	573
Kiinteistövero	524	568	551
VEROTULOT	4 792	5 198	2 778

Taulukko Enonkosken kunnan verotulot talousarvio 2022 ja ennustekehikko v. 2022–2023, Kuntaliitto marraskuu 2022.

Valtiovarainministeriö on marraskuussa 2022 päivittänyt uudet valtionosuuslaskelmat vuodelle 2023. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoituslaskelmat sisältävät päivittyneen tiedon kuntien peruspalveluiden valtionosuudesta sekä sote-uudistuksen vaikutuksia tasaavista rahoituseristä vuodelle 2023.

Kuntien peruspalveluiden valtionosuusrahoituksen päivityksessä on huomioitu valtion vuoden 2023 talousarvioesityksen mukaiset päätökset kuntien uusista ja laajenevista tehtävistä sekä verotulomenetysten korvauksista. Myös kuntien peruspalveluiden hintaindeksi on päivitetty: se on ensi vuodelle 3,8 prosenttia.

Päivitettyssä laskelmassa on otettu huomioon tiedossa olevat uusimmat määräytymiskijätiedot ja muut kuntien peruspalveluiden valtionosuuksiin vaikuttavat taustatiedot. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasauslaskelma on laskettu Verohallinnon vuoden 2021 ennakkollisen, elokuussa julkaistun maksuunpanotiedon perusteella.

Sote-uudistus aiheuttaa merkittäviä muutoksia yksittäisten kuntien valtionosuuksiin. Laskelma vuoden 2023 valtionosuudesta on ennakkollinen. Lopullinen laskenta tehdään loppuvuodesta kaikkien määräytymiskijöiden valmistuttua. Myös sote-rahoituslaskelmaa päivitetään vielä, kun tiettyjen kuntien palveluluokkakohtaiset tilinpäätöstiedot vuodelta 2021 tarkentuvat. Lopulliset laskelmat julkaistaan marraskuussa 2022.

Vuonna 2023 alkaa siis kuntien ja kuntatalouden uusi aikakausi, kun sosiaali- ja terveystaloudet poistuvat kuntien taloudesta ja järjestäminen sekä kustannukset siirtyvät hyvinvointialueille. Uudistus mullistaa kuntien rahoitusjärjestelmän, kun yli puolet verotuloista ja myös kaksi kolmannesta valtionosuudesta siirretään hyvinvointialueiden rahoittamiseen. Vuonna 2023 Enonkosken kunnan peruspalvelujen valtionosuus marraskuun ennakkotiedon mukaan on 1 524 332 euroa ja verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on 395 478 euroa ja muiden opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet (v. 2022) ovat -336 729 euroa eli valtionosuudet yhteensä ovat 1 583 081 euroa. Vuonna 2023 veromenetysten kompensaaation ennuste on 297 799 euroa. Valtionosuudet ja veromenetysten kompensaaatiot ovat ennusteen mukaan yhteensä 1 880 880 euroa.

VM:n laskelmien mukaan verrattuna vuotta 2022 vuoteen 2023 valtionosuuksissa on vähennystä 4 158 311 euroa (68,9 %). Vuoden 2023 valtionosuus asukasta kohden on 1 377 euroa. Enonkosken kunnan talousarvioon vuodelle 2022 valtionosuuksia oli ennakoitu saatavan yhteensä 6 014 805 euroa. Valtiovarainministeriö on tarkistanut laskelmat kuntien valtionosuuksista ja Enonkosken kunnalle valtionosuuksia maksettaisiin 6 039 191 euroa vuonna 2022.

Valtionosuudet	TP 2021	Kunnan TA 2022	Vuosi 2022 syys-lokakuu (VM)	Ennuste 2023 marraskuu (KL)
Peruspalvelujen valtionosuus	3 804 771	4 243 326	4 232 063	1 524 332
Valtionosuuksien tasaus	1 225 632	1 148 093	1 146 884	395 478
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-344 944	-344 100	-336 729	-336 729
Veromenetysten kompensaaatio	886 572	967 486	996 972	297 799
Valtionosuudet yhteensä	5 572 031	6 014 805	6 039 190	1 880 880

Taulukko Valtionosuudet TP2021 - ennuste 2023. Enonkosken kunta ja VM/Kuntaliitto. Marraskuu 2022.

Kuntatyönantaja ja kunta-alan pääsopijajärjestöt pääsivät keväällä 2022 erillissopimukseen kunta-alan uusista työ- ja virkaehtosopimuksista vuosille 2022–2025. Kuntien ja kuntayhtymien lisäksi ratkaisua sovelletaan myös hyvinvointialueilla työskentelevään ja niille palkattavaan henkilöstöön.

Sopimuskausi on 1.5.2022–30.4.2025. Kolmen vuoden sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia.

Kustannukset nousevat vuonna 2022 keskimäärin 1,76 prosenttia eli noin 392 miljoonaa euroa vuonna 2023 kustannukset nousevat keskimäärin vähintään 3,05 prosenttia ja vuonna 2024 keskimäärin vähintään 3,11 prosenttia. Vuodelle 2022 palkkoihin tehdään ennakkoarvion mukaan noin 3 %:n korotus, samoin henkilöstön sivukuluihin ja eläkkeisiin tehdään korotukset.

Enonkosken kunnan talousarvion suunnittelu perustuu tällä hetkellä arvioitavissa oleviin tietoihin ja oletuksiin yleisestä talouskehityksestä sekä kuntien ja valtion kustannusjaosta. Enonkosken kunnalla on edelleen keskeisenä tavoitteena peruspalveluiden tuottaminen kuntalaisille laadukkaasti ja taloudellisesti sekä kunnan strategisten tavoitteiden toteutuminen. Mikäli yleisessä talouskehityksessä tai hallitusohjelman toteutuksessa tulee esille merkittäviä linjauksia tai päätöksiä, talousarvion raamia on tarkistettava uudelleen syksyn 2023 aikana.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannusten siirtyessä hyvinvointialueelle kunnan talousarvioon tulee merkittäviä muutoksia sekä palvelujen ostoihin, mutta samalla myös verotuloihin sekä valtionosuuksiin. Terveystalouden palveluista kunnan vastuulle jää edelleen ympäristöterveydenhuollon palvelut, jotka Savonlinnan kaupunki tuottaa kunnalle isäntäkuntamallilla. Kunnan vastuulle jää edelleen terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen.

Enonkosken kunta on ottanut työelämäpalvelut hoitoonsa vuoden 2019 alusta ja mallia tulee edelleen kehittää siten, että erityisesti työelämäpalveluiden tarjontaa kohdennetaan niihin henkilöihin, joilla on vaikeuksia työllistyä ns. vapaille markkinoille, takana on pitkä työttömyys tai jotka ovat alle 25-vuotiaita sekä niihin henkilöihin, joista kunta maksaa ns. työmarkkinatuen kuntaosuutta. Tähän työhön tarvitaan apua myös Kelalta, TE-toimistolta ja TYP:stä. TYP-palvelut siirtyvät Etelä-Savon hyvinvointialueen vastuulle sote-uudistuksen myötä vuoden 2023 alusta lähtien. Huomioitavaa tulevaisuudessa on, että vuonna TE2024 uudistuksen myötä TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta lähtien. Tavoitteena, on että TE-palvelujen siirto kunnille tuo palvelut lähemmäksi asiakkaita. Kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla, tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta. Kunnilla on hyvät lähtökohdat tarjota asiakkaille kohdennettuja ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivia palveluja. Siirron yhteydessä kunnille luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa niitä kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä. Uudistuksessa huomioidaan palvelujen yhdenvertainen saatavuus.

Investoinneissa on huomioitu kunnan välttämättömät investointitarpeet tulevalle vuodelle 2023 sekä taloussuunnitelmavuosille 2024–2025.

Talousarvion valmistelussa käytettiin seuraavia veroprosentteja; tuloveroprosentti 8,36 %, yleinen kiinteistöveroprosentti 1,0 % ja vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentti 0,70 %.

Vuosikate on 599 613 euroa (663 897 euroa vuonna 2022). Vuosikate kattaa suunnitelman mukaiset poistot, jotka ovat arvioitu 585 493 euroa (565 120 euroa vuonna 2022).

2.7 Käyttötalous (ulkoinen)

Ulkoiset toimintakulut ovat noin 5,8 miljoonaa euroa ja ulkoiset toimintatuotot ovat 1,6 miljoonaa euroa.

Toimintakulut laskevat noin 6,2 miljoonaa euroa verrattuna vuoteen 2022. Lasku toimintakuluissa selittyy sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannusten siirtymisestä hyvinvointialueelle. Suurin menokohta talousarviossa ovat henkilöstökulut, noin 2,8 miljoonaa euroa. Kunnan omasta toiminnasta sivistystoimen toimintakulut ovat noin 2,5 miljoonaa euroa. Toimintatuottoja on arvioitu saatavan lähes saman verran kuin vuoden 2022 talousarviossa eli noin 1,6 miljoonaa euroa.

2.8 Enonkosken kunnan investoinnit vuodelle 2023

Talousarviovuodelle esitetään 867 000 euron nettoinvestointeja. Esityksessä suurimmiksi investoinneiksi esitetään mm. Kuusitien, Rantakujan sekä Mäntysalontien vesi- ja viemärilinjain peruskorjauksia. Muita investointeja ovat mm. Kuusitien, Rantakujan sekä Mäntysalontien sekä Louhelantien (asfaltointi) peruskorjausta sekä Koskenhelmen ilmastoinnin viilennyslaitteistoa.

Talousarviovuoden investoinnit pyritään rahoittamaan suunnitelman mukaan pääosin kunnan kassavaroilla ja talousarvioon ei ole tehty lainavarausta vuodelle 2023. Tarkempi luettelo investoinneista liitteenä.

2.9 Tulojakauma 2023 (ulkoinen)

Verotulojen arvioidaan laskevan noin 41 % vuoden 2022 talousarviosta, valtionosuustulojen laskevan 68,8 % ja toimintatuottojen laskevan 3,91 %.

TULOJAKAUMA 2023			
	TA 2022	TA 2023	Muutos %
	1 000 e	1 000 e	
Verotulot	4 792	2 778	-42,0 %
Valtionosuudet	6 014	1 880	-68,7 %
Toimintatuotot	1 680	1 614	-3,91 %
Rahoitustuotot	122	119	-2,30 %
Yhteensä	12 608	6 391	

3. Kunnan kehittämisen lähtökohtia

3.1 Verotus, taksat ja valtionosuudet

Talousarvio 2023 on laadittu Enonkosken kunnanvaltuuston 14.11.2022 vahvistamalla 8,36 kunnallisella tuloveroprosentilla ja seuraavilla kiinteistöveroprosenteilla:

3.2 Lainoitukset

Lainaa ei ole suunniteltu otettavaksi talousarviovuonna 2023 eikä suunnitelmavuosille 2024–2025.

3.3 Tulevaisuus

Enonkosken kunnan tulevaisuuden kuvaan vaikuttaa merkittävästi maailman tilanne sekä valtiontalous. Enonkosken kunnan tulo-rahoitus muodostuu edelleen pääasiassa verotuloista ja valtionosuuksista. Sote-uudistuksen myötä kunnasta poistuu merkittävä määrä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannuksia, mutta vastaavasti muutokset näkyvät myös verotuloissa sekä valtionosuuksissa. Huomioitavaa on, että valtiovarainministeriö tarkistaa kunnilta hyvinvointialueille siirrettävien tulojen määrän koko maan tasolla eurolleen siirtyviä kuluja vastaaviksi vuoden 2022 taloustietojen valmistuttua syksyllä 2023. Tarkistus otetaan huomioon kuntien valtionosuudessa vuodesta 2024 alkaen. Koska kuntien veroprosenttien leikkausta ei enää muuteta, mahdollinen kulujen ja tulojen epäsuhta kuitataan valtionosuuksista. Nämä muutokset tulevaisuudessa ovat vielä kunnan osalta epäselviä.

Pienen kunnan tulee edelleen täyttää samat lainsäädännölliset vaatimukset kuin isommankin mm. kirjanpidon, henkilöstöhallinnon, kuntien tilastoinnin, tietoteknisten ratkaisujen ja ohjelmistojen osalta. Kunnan näkökulmasta haasteena on nyt ja tulevaisuudessa osaavan ja ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus, jolla palvelut kuntalaisille voidaan turvata.

3.4 Seuranta

Kunnan taloussuunnitelmassa näkyvät toiminta-ajatukset ja palvelusuunnitelmat, strateginen päämäärä, strateginen tavoite, hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari vuodelle 2023.

Seuranta tapahtuu edellä olevien tasojen mukaisina 30.4., 31.8., ja 31.12. tilanteista annettavilla seurantaraporteilla, joista näkyy toiminnan ja talouden kehittyminen. Tavoitteita ja mittauksia on kehitetty vuoden 2020 talousarvion valmistelusta lähtien tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen perusteella. Tarkastuslautakunta seuraa tavoitteiden toteutumista ja antaa tilintarkastuksen yhteydessä selvityksen toteutumisesta.

3.5 Riskienhallinta

Kuntalain (410/2015) 39 § mukaan kunnanhallituksen tulee huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Näin pyritään varmistamaan organisaation tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan laillisuudesta. Riski tarkoittaa mahdollisuutta vaaraan, tappioon tai vastoinkäymiseen, joka voi olla taloudellinen, operatiivinen tai aineeton – ns. maine- tai yksilöriski.

Kuntakonsernin riskit jaotellaan neljään pääryhmään - strategiset, taloudelliset, toiminnalliset ja vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä. Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä.

Konsernihallintoon kuuluvat kunnan ja kuntakonsernin johtamista tukevat palvelut, ympäristöterveydenhuolto, maankäytön hallinta sekä kunnan elinvoimaisuutta ja työllisyyttä tukevat palvelut. Siksi konsernihallinnon onnistuminen omassa toiminnassaan ja konsernihallinnon toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen on olennaista koko kunnan menestymisen kannalta. Konsernihallinnon toiminnallisten tavoitteiden avulla pyritään kehittämään niin kuntaorganisaation sisäistä toimintaa kuin kunnan elinvoimaisuutta ja vetovoimaa. Vuodelle 2023 asetetut tavoitteet ovat toteutettavissa olevia asioita, mutta vaativat onnistunutta resurssien kohdentamista aikana, jolloin erityisesti henkilöresurssit ovat rajalliset. Riskinä on, että tavoitteissa ei onnistuta, koska resurssit kuten henkilöstön ajankäyttö ei riitä tavoitellun tason saavuttamiseen.

Konsernihallinnon merkittävimmät riskit ja keinot niiden hallitsemiseksi.

Riski tai ongelma	Pahimmat seuraukset	Riskin suuruus 1-3	Riskiin varautuminen	Asia hoidettu	Toteutumisaikataulu
Päätösten lainmukaisuus, lainsäädännön muutokset jäävät huomioimatta.	Taloudelliset seuraukset, oikeusvastuut, imagohaitta.	3	Laki- ja sääntömuutosten seuraaminen, koulutus.	Kunnossa.	Jatkuva.
Tietojärjestelmät (IT-palvelujen jatkuvuus, datan häviäminen tai vahingoittuminen, sovellusten toimimattomuus, ulkoiset uhat)	Palvelutuotannon vaarantuminen, hidastuminen, loppuminen, asianhallintajärjestelmä (vaikutus päätöksentekoon), rahaliike, ohjelmat, sovellukset jne. eivät toimi, tietovuodot.	2	Asianhallinta järjestetty asianmukaisesti, käyttäjäoikeushallinta, sopimukset, tietoverkkojen hallinta, tietoturvakoulutukset.	Kunnossa.	Jatkuva.
Henkilöstö (saatavuus, osaaminen, liika työkuorma)	Palvelutuotannon ja päätöksenteon ja vaikeutuminen, hidastuminen tai vaarantuminen. Henkilöstön kuormittuminen, terveysperusteisten poissaolojen lisääntyminen.	3	Osaavien sijaisten saatavuuden turvaaminen mm. koulutuksella, varahenkilöjärjestelmällä. Henkilöstön koulutus, tyky-toiminta, yhteistyö tth:n kanssa. Myönteinen työantajakuva.	Kesken.	Jatkuva.
Talous	Talouden tasapainon romahtaminen.	2	Talouden toteuman seuranta, ennakointi, pienet laina- ja takausvastuut, matalariskiset sijoitukset.	Kunnossa.	Jatkuva.

Riskin suuruus:

1 = vähäinen riski

2 = kohtalainen riski

3 = merkittävä riski

Vuoden 2023 talouden ja toiminnan arvioinnin yhteydessä hallintokunnat antavat raportin sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan toteutumisesta. Talousarviossa on puolestaan pyritty kartoittamaan ja tunnistamaan kunnan toiminnan ja talouden kannalta merkittävimpiä riskejä hallintokunnittain. Riskienhallintalomakkeelle on listattu erilaiset strategiset, toimintaan, talouteen ja vahinkoihin liittyvät riskit, niiden suuruus, seuraukset ja tarvittavat toimenpiteet, sekä hallinnan aikatauluttaminen ja seuranta.

3.6 Sitovuus

Avaintulokset ja vastualueet ovat sitovia, ellei toisin ole mainittu kyseessä olevassa kohdassa. Vastuualueiden toimintakate on sitova valtuustoon nähden. Poikkeamiseen tulee olla perusteltu syy ja lisämäärärahaa täytyy hakea kunnanvaltuustolta hyvissä ajoin. Määrärahoihin liitetyt perustelut ovat myös sitovia siltä osin kuin ne on mainittu. Investointien sitovuustaso on nettokustannukset investointihankkeittain.

3.7 Yhteistoiminta

Enonkosken kunta tekee yhteistyötä mm. seuraavien tahojen kanssa:

1. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut, Etelä-Savon hyvinvointialue
2. Maakunnan yleinen kehittäminen, maakuntatasoinen maankäytön suunnittelu, maakunnan edunvalvonta, Etelä-Savon maakuntaliitto
3. Ympäristöterveydenhuollon palvelut, Savonlinnan kaupunki
4. Enonkosken kunnan henkilöstö- ja taloushallinnon palvelut, Sarastia Oy
5. Aloittavien yritysten neuvonta ja kehittämishankkeet, Itä-Savon Uusyrityskeskus
6. Toisen asteen ammatillinen koulutus, Itä-Savon koulutuskuntayhtymä (Savonlinnan ammatti- ja aikuisopisto SAMledu)
7. Maaseutuviranomaispalvelut, Savonlinna kaupunki, Itä-Savon maaseututoimi
8. Valtionhallinnon alueelliset toimeenpano- ja kehittämistehtävät, Etelä-Savon Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY)
9. Suomen lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtävät, Itä-Suomen Aluehallintovirasto (AVI)
10. Tietosuojavastaava, Savonlinnan kaupunki
11. Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP), Etelä-Savon hyvinvointialue
12. Maaseudun paikallinen toimintaryhmä (Leader-toiminta) SavonLuotsi Leader ry
13. Tietotekniikkalaitteistot ja -ratkaisut, Frendy Oy
14. Enonkosken kunnan www-sivujen ratkaisut, Digitoimisto Digitaal Oy
15. Kansalaisopistopalvelut, Linnalan Settlementti ry
16. Hankintatoimen palvelut, Savonlinnan kaupungin hankintatoimi
17. Koloveden luontotupa, Enonkosken 4H-yhdistys ja Metsähallitus Järvi-Suomen luontopalvelut
18. Kaukolämmön tuotanto, Pro Pellet Oy
19. Löytöeläimet, Lemmikkieläinlaitos Vehka
20. Tapahtumayhteistyö, mm. Jäälinna ry, Eläköön Enonkoski ry, Veljekset Pekkonen Oy, Enonkosken Laiturila Oy, Kulttuuriosuuskunta Vehrä, Enonkosken Yrittäjät ry, muut yritykset, yhdistykset ja järjestöt

4. Henkilöstö

Henkilöstömenot ovat vuoden 2023 talousarviossa noin 2,8 miljoonaa euroa, sisältäen myös luottamushenkilöiden palkkiot. Vuoden 2022 talousarviossa henkilöstömenojen osuus oli noin 2,7 miljoonaa euroa. Tämä merkitsee noin 2,7 %:n nousua vuoteen 2022 verrattuna.

Enonkosken kunnan henkilötyövuodet	2022	2023	2024	2025
Sivistystoimi				
rehtori-sivistystoimenjohtaja	1	1	1	1
toimistosihteeri	1	1	1	1
kirjastovirkailija	1,5	1,5	1,5	1,5
lehtori	4	4	4	4
luokanopettaja	7	8	8	8
erityisopettaja	1	1	1	1
koulunkäynninohjaaja	3,37	3,35	3,35	3,35
päiväkodin johtaja (varhaiskasvatuksen opettaja)	1	1	1	1
varhaiskasvatuksen opettaja	3	2	2	2
varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	4,8	6,84	6,84	6,84
päiväkodin ryhmäavustaja	1	1	1	1
henkilökohtainen avustaja		0,26	0,26	0,26
ravitsemistyöntekijä-siistijä oppisopimus	1	0,5	0,5	0,5
ruokapalveluvastaava	0,5	1,3	1	1
ruokapalvelutyöntekijä	1,6	2	2	2
keittiö- ja kouluavustaja		0,22	0,22	0,22
yhteensä	31,77	34,97	34,67	34,67
Vapaa-aikatoimi				
toimistosihteeri	0,2	0,2	0,2	0,2
liikunnanohjaaja/nuorisotyöntekijä	1	1	1	1
liikuntapaikkojen hoitaja	1	1	1	1
nuorisotilan iltavalvoja	0,43	0,43	0,43	0,43
kausiapulainen	0,4	0,4	0,4	0,4
yhteensä	3,03	3,03	3,03	3,03
Tekninen toimi				
kunnaninsinööri	1	1	1	1
toimistosihteeri	1	1	1	1
vesilaitoksen vastaava hoitaja	1	1	1	1
kiinteistönhoitaja/laitosmies/rakennusmies	2,3	2,3	2,3	2,3
kiinteistönhoitaja/yleiset alueet	1,5	1,5	1,5	1,5
siistijä	4	4	4	4
yhteensä	10,8	10,8	10,8	10,8
Yleishallinto				
kunnanjohtaja	1	1	1	1
toimistosihteeri	1,8	1,8	1,8	1,8
yhteensä	2,8	2,8	2,8	2,8

Enonkosken kunnan henkilötyövuodet	2022	2023	2024	2025
Elinkeinotoimi				
elinvoimakoordinaattori	1	1	1	1
työnsuunnittelija	1	1	1	1
yhteensä	2	2	2	2
Kunnan henkilöstö yhteensä	50,4	53,6	53,3	53,3
Työllistetyt				
Sivistystoimi	1,53	0,52	1,25	1,25
Vapaa-aikatoimi				
Tekninen toimi	1	1	1	1
Yleishallinto	1	1	1	1
Elinkeinotoimi				
yhteensä	3,53	3,25	3,25	3,25
Kaikki yhteensä	53,93	56,85	56,55	56,55

5. Enonkosken kunnan kuntastrategia 2022–2025

5.1 Kuntastrategia ja toimeenpano-ohjelma

Kuntalain (410/2015) 37 §:n mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon: 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen; 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen; 3) kunnan tehtäviä laeissa säädetty palvelutavoitteet; 4) omistajapolitiikka; 5) henkilöstöpolitiikka; 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet; 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 110 §:ssä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

Strategian toteuttamisohjelmat ja niiden mukaiset toimenpiteet ovat poikkihallinnollisia ja koskettavat kaikkia tai useita kunnan toimialoista. Niiden laatiminen ja toteuttaminen edellyttää monitoimijaisuutta sekä verkostoitumista sekä kunnan sisällä että usein myös kuntaorganisaation ulkopuolella.

Kuntastrategia ja sen toteuttamisohjelmat ovat taloussuunnitelman perusta ja samalla ohjeistus talousarvion laadinnalle. Näin ollen strategia valutetaan käytäntöön talousarvion kautta vuosittaisiin toiminnan ja talouden tavoitteisiin.

Uusi Enonkosken kunnan kuntastrategia 2022 - 2025 hyväksytty kunnanvaltuuston 14.12.2021 (§ 55) kokouksessa. Kuntastrategia toimeenpano-ohjelma on hyväksytty kunnanhallituksen 6.9.2022 (§ 184) kokouksessa.

Enonkosken kunnan kuntastrategia 2022-2025

Visio *Liikuttavan onnellinen Enonkoski*

Arvot

Annamme ideoita

- Osallistuva ideointikulttuuri kuntalaisille, henkilökunnalle ja luottamushenkilöille
- Ideoiden vastaanottamisen taidot
- Ideoiden käsittelyn vahvistaminen

Teemme yhteistyötä

- Asiakkaan, työntekijöiden ja luottamushenkilöiden välinen yhteistyö
- Julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välinen yhteistyö
- Verkostoituva elinkeino yhteistyö

Olemme luotettavia

- Avoimuus ja ajoissa aloittaminen
- Lupausten pitäminen ja päätöksiin sitoutuminen
- Turvallisuuden vaaliminen
- Taloudellinen luotettavuus

Elinvoimaisen Enonkosken päämäärät ovat

Enonkoski näkyvä ja kuuluu

Jatkamme myönteisen kuntakuvaan välittämistä itsestämme ja toiminnastamme niin kuntalaisille, vapaa-ajan asukkaalle kuin kunnassa vierailleille. Vaalimme elinvoimaamme, rikasta tapahtumatarjontaan sekä tiedotamme aktiivisesti tapahtumistamme ja käyntikohteistamme.

Aktiiviset kuntalaiset

Täällä on tilaa luovuudelle! Kunta tukee yhdistyksiä ja yhteisöjä toiminnassaan ja tapahtumien järjestämisessä. Luomme uusia toimintatapoja ja -mahdollisuuksia omatoimisuuden ja aktiivisuuden lisäämiseksi. Annamme mahdollisuuden osallistua, liikkua ja harrastaa sekä haluamme olla saavutettavissa kaikille.

Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski

Toimintamme Enonkosken kunnassa on määrätietoista ja tavoitteellista. Huolehdimme tasapainoisesta kuntataloudesta jotta itsenäisyytemme säilyy jatkossakin. Maailman ja olosuhteiden muuttuessa uudistamme palvelujamme. Kannustamme yrittämiseen ja tarjoamme apua.

Tunnettu matkailu- ja luontokohde

Vaalimme rikasta historiaamme ja kulttuuriperintöämme sekä viestimme siitä muille. Saimaan saaristokuntamme kohteet houkuttelevat matkailijoita ja yrittäjiä, pidämme heistä hyvää huolta. Tahdomme pysyä edelleen turvallisena, rauhallisena ja viihtyisanä ympäristönä asukkaiden ja vapaa-ajan viettäjien iloksi ja lisäämiseksi.

Oppiminen ja koulutus

Takaamme kaikille avoimen, tasa-arvoisen ja laadukkaan varhaiskasvatuksen, koulutuksen sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet kunnassamme. Tarjoamme mahdollisuuden kuntalaisille pysyä kiinni nykyajan tekniikassa ja digitaloidissa.

PÄÄMÄÄRÄ	TAVOITE	KEINOT/ TOIMENPITEET	MITTARI ARVIOINTI	HALLINTO/ YKSIKKÖKOHTAINEN TAVOITE JA MITTARI (TALOUSARVIOON)
Enonkoski näkyy ja kuuluu	1. Myönteinen kuntakuva. 2. Elinvoimainen kunta. 3. Rikas tapahtumatarjonta. 4. Vaikuttava ja ajantasainen tiedottaminen.	Enonkoski näkyy myönteisesti eri medioissa ja somekanavilla. Enonkosken alueen mahdollisuuksien korostaminen kaikessa toiminnassa mm. luonto, liikunta- ja kulttuuripalvelut, asuminen, liikenteellinen saavutettavuus, työelämä sekä yrittäjyys. Liikenneverkoston edunvalvonta.	Meta-tilastot, mediatiedotteet, verkkosivustojen kävijäanalytiikka. Kuntien elinvoimamittaristo.	

PÄÄMÄÄRÄ	TAVOITE	KEINOT/ TOIMENPITEET	MITTARI ARVIOINTI	HALLINTO/ YKSIKKÖKOHTAINEN TAVOITE JA MITTARI (TALOUSARVIOON)
Aktiiviset kuntalaiset	1. Luovuudelle on tilaa. 2. Elinvoimaiset ja aktiiviset yhdistykset ja järjestöt. 3. Kuntalaiset ovat omatoimisia, aktiivisia, liikkuvia ja harrastavia. 4. Kunta on saavutettavissa kaikille.	Kunta jatkaa ja kehittää yhteistyötä erilaisten tapahtumien järjestämisessä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Yhdistysten toimintaa tuetaan taloudellisesti. Kuntalaiset osallistuvat kunnan palvelujen/toiminnan kehittämiseen. Panostaminen ennaltaehkäiseviin lähipalveluihin. Liikuntapalveluja on laajasti tarjolla eri ikäryhmille ja liikuntapaikat pidetään kunnossa.	Yhdistyksille jaetut taloudelliset tuet euroa/vuosi. Kunnan järjestämien tai järjestämiseen osallistuneiden tapahtumien lukumäärä/vuosi. Kuntalaisaloitteiden lukumäärä/vuosi. Aloitteiden käsittelyn ja päätöksenteon ketteryys. Jatkuvan palautteen mahdollisuus lähipalveluissa. Kohdennetut kuntalaiskyselyt.	

PÄÄMÄÄRÄ	TAVOITE	KEINOT/ TOIMENPITEET	MITTARI ARVIOINTI	HALLINTO/ YKSIKKÖKOHTAINEN TAVOITE JA MITTARI (TALOUSARVIOON)
Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski	<p>1. Itsenäinen kunta.</p> <p>2. Kuntatalous on tasapainossa.</p> <p>3. Kunnan palvelurakennetta uudistetaan toimintaympäristön muuttuessa.</p> <p>4. Kunta on vahva yhteistyökumppani yrittäjille.</p>	<p>Ennakoiva ja kustannustietoinen talouden suunnittelu ja päätöksenteko.</p> <p>Aktiivinen talouden seuranta ja reagointi.</p> <p>Kunnan palveluiden turvaaminen hyvällä henkilöstöpolitiikalla.</p> <p>Kunta on houkutteleva muuttokohde mm. hyvällä tonttimarkkinoinnilla ja laadukkailla vuokra-asunnoilla.</p> <p>Peruspalvelut tuotetaan kuntalaisille lähipalveluina.</p> <p>Työelämäpalveluiden kehittäminen yhteistyössä työelämässä ja työelämäpalveluissa toimivien eri tahojen kanssa.</p> <p>Hyvät etätömahdollisuudet.</p> <p>Monipaikkaiset asujat osallistuvat kunnan palvelujen kehittämiseen.</p> <p>Yritysmuotoisuus, yrittäjille neuvontaa ja tukea mm. Uusyrityskeskuksen avulla.</p> <p>Kunnan ja yritysten yhteistyötapaamiset.</p>	<p>Talousarvio ja tilinpäätös.</p> <p>Kuntataloustiedot.</p> <p>Henkilöstöhallinnon (HR) tilastot.</p> <p>Kuntaan muuttaneiden lukumäärä.</p> <p>Myytyjen/ vuokrattujen tonttien lukumäärä.</p> <p>Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta.</p> <p>Kuntalais- ja vapaaajanasukille kohden kyselyt.</p> <p>Muutokset sotepalveluverkostossa ja edunvalvonta.</p> <p>Uusyrityskeskuksen tilastot (aloittaneet, lopettaneet yritykset, yrittäjien tapaamiset).</p> <p>Kunnan ja yrittäjien väliset tapaamiset/ yritysneuvonta.</p>	

PÄÄMÄÄRÄ	TAVOITE	KEINOT/ TOIMENPITEET	MITTARI ARVIOINTI	HALLINTO/ YKSIKKÖKOHTAINEN TAVOITE JA MITTARI (TALOUSARVIOON)
Tunnettu matkailu- ja luontokohte	1. Enonkosken historia ja kulttuuri ovat tunnettuja. 2. Enonkoski on tunnettu matkailijoiden keskuudessa. 3. Turvallinen, rauhallinen ja viihtyisä elinympäristö.	Asiakaslähtöinen palvelukulttuuri. Eläminen Saimaa ja ympäröivä luonto huomioiden kestävästi luonnonvaroja käyttäen. Elämykselliseen luontomatkailuun panostaminen mm. tuomalla luontomatkailukohteita esille.	Yhteishankkeet ja omat hankkeet. Palautteet. Turvallisuuksilastot. Matkailijatilastot ja omat kyselyt.	

PÄÄMÄÄRÄ	TAVOITE	KEINOT/ TOIMENPITEET	MITTARI ARVIOINTI	HALLINTO/ YKSIKKÖKOHTAINEN TAVOITE JA MITTARI (TALOUSARVIOON)
Oppiminen ja koulutus	1. Avoin, tasa-arvoinen ja laadukas varhaiskasvatus sekä perusopetus. 2. Elinikäinen oppiminen. 3. Digitaalisia palveluja on tarjolla ja digiosaaminen on vahvaa.	Henkilöstö on osaavaa ja motivoitunutta. Vapaan sivistystyön palvelut. Uudet teknologiset ratkaisut, sähköiset palvelut, töiden uudelleen organisointi ja uusien tuottavampien toimintatapojen käyttöönotto.	Henkilöstön työhyvinvointikysely ja asiakaskyselyt. TYKY-toiminnan ja työterveyshuollon mittarit. Henkilöstön koulutukseen osallistuminen koulutussuosittelun mukaisesti. Vapaan sivistystyön palveluntuottajien mittarit. Uusien teknologisten ratkaisujen ja sähköisten palveluiden käyttöönoton onnistuminen.	

5.2 Strategiasta johdetut valtuustotason tavoitteet vuodelle 2023

ELINVOIMAISEN ENONKOSKEN PÄÄMÄÄRÄT	TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI
Enonkoski näkyy ja kuuluu	Elinvoimainen kunta.	Kunnan veto- ja pitovoimaa ylläpidetään ja vahvistetaan mm. toimivilla peruspalveluilla, maankäytöllä, työllisyydellä, yrittäjyydellä ja osaamisella.	Kuntien elinvoimamittariston tärkeimmät avainluvut pysyvät ennallaan tai paranevat (mm. väestö, työllisyys, elinkeinorakenne, kuntatalous, kilpailukyky jne.)
Aktiiviset kuntalaiset	Elinvoimaiset ja aktiiviset yhdistykset ja järjestöt.	Kunta jatkaa ja kehittää yhteistyötä erilaisten tapahtumien järjestämisessä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Yhdistysten toimintaa tuetaan taloudellisesti.	Yhdistysten taloudelliset tuet (perustoiminta ja tapahtumatuki sekä yhteistyösopimukset) säilyvät v. 2022 tasolla.
Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski	Kuntatalous on tasapainossa.	Ennakoiva ja kustannustietoinen talouden suunnittelu ja päätöksenteko. Aktiivinen talouden seuranta ja reagointi.	Toteumat ja tilinpäätös.
	Peruspalvelut tuotetaan kuntalaisille lähipalveluina.	Hyvä yhteistyö ja edunvalvonta tulevan Etelä-Savon hyvinvointialueen kanssa.	Lähipalvelut (sote) säilyvät Enonkoskella.
Tunnettu matkailu- ja luontokohte	Enonkoski on tunnettu matkailijoiden keskuudessa	Elämykselliseen luontomatkailuun panostaminen mm. tuomalla luontomatkailukohteita esille hanke- rahoituksella.	Yksi joko seudullinen tai kunnan oma matkailu- hanke.
Oppiminen ja koulutus	Digitaalisia palveluja on tarjolla ja digiosaaminen on vahvaa.	Uudet teknologiset ratkaisut, sähköiset palvelut, töiden uudelleen organisointi ja uusien tuottavampien toimintatapojen käyttöönotto.	Uusien teknologisten ratkaisujen ja sähköisten palveluiden käyttöönoton onnistuminen.

5.3 Konserniyhteisöille asetettavat tavoitteet vuodelle 2023

Kuntalain 13 §:ssä on määritelty valtuuston konsernijohtamiseen liittyvät tehtävät. Säännöksen mukaisesti valtuuston tulee päättää kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Konsernin toimintaa ohjaa Enonkosken kunnan omistajapoliittisten linjausten ohella Enonkosken kunnan konserniohje.

Valtuusto voi asettaa tavoitteita ja määrittellä tytäryhteisöjen toiminnan ohjausta ja valvontaa koskevia periaatteita kunnan konsernijohdolle. Valtuusto voi lisäksi asettaa tavoitteita, jotka ohjaavat kunnan edustajia tytäryhteisön toimielimissä. Valtuusto voi ohjata asettamallaan tavoitteilla myös tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa.

Keskeisen osan konsernista muodostaa Enonkosken Vuokratalot Oy. Tämän lisäksi kunta omistaa 34,64 % asunto-osakeyhtiö Enonkosken Rinnetiestä ja 17,11 % asunto-osakeyhtiö Enonkosken Louhelantiestä. Kunnalla on myös omistusosuudet seuraavissa kuntayhtymissä: Itä-Savon koulutuskuntayhtymä, Itä-Savon sairaanhoitopiiri (vuoden 2022 loppuun asti) ja Vaalijalan kuntayhtymä (vuoden 2022 loppuun asti). Enonkosken kunnanvaltuusto on 10.10.2022 (§ 33) tehnyt päätöksen, että kunta on mukana Sateenkaaren koulun kuntayhtymässä, jossa annetaan esi-, perus- ja lisäopetusta vaativaa erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille. Koulu tarjoaa opetusta kehitysvammaisille, autistisille ja psykososiaalista tukea tarvitseville oppilaille, joiden kotikunnan lähikoulu ei pysty vastaamaan heidän koulunkäyntinsä yksilöllisiin tarpeisiin tai jotka tarvitsevat kasvun, kehityksen sekä oppimisen tueksi laaja-alaista kuntoutusta. Sateenkaaren erityiskoulussa annetaan opetusta koulussa vakituisesti opiskeleville sekä lyhytaikaisilla kuntoutusjaksoilla käyville oppilaille.

Talousarvio 2023

Konsernia ja konserniyhteisöjä koskevat tavoitteet

Talous

Päämäärä: Kuntakonsernin talous on tasapainossa

Taloussuunnitelmakauden tavoitteet:

- 1.1 Kunnan toimintakate ei heikkene vuoden 2021 tasosta.
- 1.2 Kunnan velkataso on kohtuullinen ja asukaskohtainen lainamäärä konsernilainojen osalta ei ylitä 1 500 euroa/asukas.
- 1.3 Kuntakonsernin toiminnan ja talouden ohjaus ja hallinta on tehokasta.

Konsernijohdolle ja kunnan edustajille asetetut tavoitteet

	TP 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Konsernin vuosikate poistoista, %	279,2	100 % + korvaus- investoinnit	100 % + korvaus- investoinnit	100 % + korvaus- investoinnit
Konsernin omavaraisuusaste, %	71,7	70 %	70 %	70 %
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	18,3	< 30 %	< 30 %	< 30 %
Tytäryhteisöjen on raportoitava kunnanhallitukselle kertaa/vuosi	3	3	3	3

Enonkosken Vuokratalot Oy

Toiminnan painopistealueet

1. Asuntojen käyttöasteen nostaminen ja pitäminen riittävällä ja taloudellisesti kestäväällä tasolla
2. Vuokra-asuntojen määrän sopeuttaminen kysyntään
3. Omistajaohjauksen ja yhteistyön kehittäminen kuntaorganisaation kanssa.

Kriittinen menestystekijä	Tavoite 2023	Mittari/Tavoitetaso
Vakaa kuntatalous	Päätökset vuokra-asuntokannan sopeuttamiseksi kysyntää vastaavaksi (purku, myynti) on tehty.	Suunnitelmakauden aikana (2021–2023) tyhjiä asuntoja 5–10 koko asuntokannasta.
	Vuokrataloyhtiön (kiinteistöosakeyhtiö) asunnot asumiskelpoisia.	Kuntoarvio, pitkän aikavälin kunnossapitosuunnitelma, pelastussuunnitelma sekä näiden mukaiset toimet.
	Asuntojen käyttöasteen nostaminen.	Käyttöasteen nostaminen vuoden 2021 tilinpäätöksestä.
	Vuokrataloyhtiö raportoi kolme kertaa vuodessa (huhti- ja elokuussa sekä joulukuussa tilinpäätöksenä) kirjallisesti yhtiön talouden tilasta ja asuntojen käyttöasteesta.	Raportit toimitetaan keskustoimistoon käsiteltäviksi kunnan huhtikuun lopun ja elokuun lopun talousarvion toteumien sekä tilinpäätöksen yhteydessä.
Joustava ja nopea palvelujen saanti	Palvelut asiakkaalle tavoiteajassa ja säännösten edellyttämällä tavalla.	Asuntohakemuksen käsittely välittömästi tai enintään kolmen viikon kuluessa.

6. Käyttötalousosa

6.1 Kunnanhallitus

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Kirjanpidossa kokonaisuus yleishallinto sisältää erillisinä vastuualueina yleishallinto 1300, ympäristöterveydenhuolto 1700, maankäytön hallinta 1800 sekä elinvoiman edistäminen ja työllisyyden hoito 1900.

Omana erillisenä vastuualueenaan on näiden lisäksi tarkastustoimi 1200.

Maankäytön hallinta (1800) ei ole valtuuston nähden sitova, vaan tavoitteellinen määräraha.

Taloussuunnitelma 2023–2025

Toimintaympäristön muutos

Suomessa on koronapandemia vaikuttanut valtion sekä kuntien toimintaan kevättalvesta 2020 lähtien. Venäjän hyökkäys helmikuussa 2022 on vaikuttanut paitsi koko Euroopan talouteen, myös Suomen talouteen sekä kuntien tulevaisuuteen. Poikkeuksellinen inflaatio ja energiamarkkinoiden epävarmuus tuovat osaltaan vaikeuksia kuntien tulevaisuuden ja talouden ennustamiseen.

Kunnille tulevat vuodet tulevat olemaan muutenkin merkittäviä, sillä vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä pelastustoimi siirtyvät hyvinvointialueille. Siirtyvien kustannusten myötä kunnilta siirtyy samalla myös tuloja hyvinvointialueen palvelujen tuottamiseen. TE2024-uudistus tulee siirtämään te-palvelut kuntien vastuulle viimeistään vuoden 2025 alusta. Uudistuksen tavoitteena on tuoda palvelut lähemmäksi asiakkaita. Kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta. Tavoitteena on, että kunnilla on hyvät lähtökohdat tarjota asiakkaille kohdennettuja ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivia palveluja. Siirron yhteydessä kunnille luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa niitä kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä.

Kuntatalouden suurin ongelma on ollut jo pitkään tulo- ja menokehityksen rakenteellinen epäsuhde. Sote-uudistuksen myötä kuntien menopaineet toki helpottuvat, kun väestön ikääntymisestä aiheutuvat menot siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille. Toisaalta väestön ikääntyminen tuo haasteita kunnille verotulojen kasvun hidastumisena ja kunnille jää edelleen vastuu muiden kuntalaisten peruspalvelujen tuottamisesta. Ympäristöterveydenhuollon palvelut eivät sote-uudistuksessa siirry hyvinvointialueille, jolloin niiden tuottamisvastuu jää kuntien tai yhteisesti useamman kunnan tuottamaksi palveluksi.

Talous

Merkittävin muutos Enonkosken kunnan talousarviossa vuodelle 2023 on sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen järjestämismenon ja siten niiden kustannusten siirtäminen kunnalta Etelä-Savon hyvinvointialueelle. Tämän takia kunnan tuloja siirretään valtiolle, joka rahoittaa hyvinvointialueen toimintaa.

Merkittävä osa tulojen siirtoa tehdään kunnallisveron kautta. Ansiotuloverotukseen tehtävät muutokset toteutetaan niin, että niillä on mahdollisimman vähän vaikutusta verovelvollisten verotuksen tasoon. Näin ollen kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja alennetaan yhtä paljon eli 12,64 prosenttiyksikköä.

Enonkosken kunnanvaltuuston 14.11.2022 vahvistamilla veroprosenteilla Enonkosken kunnan tuloveron ennakoidaan vuonna 2023 laskevan noin 53,8 % vuoden 2022 kunnan oman

talousarvion ennustetusta tasosta (3 580 000 → 1 654 000) eli noin 1,93 miljoonaa euroa. Vastaavasti yhteisöveron ennustetaan laskevan vuoden 2022 talousarvion ennusteesta noin 16,7 % (688 000 → 573 000 euroa) eli 115 000 euroa vähemmän. Kiinteistöveron osalta ennakoitaan verotulokertymän olevan vuonna 2023 noin 551 000 euroa, eli noin 27 000 euroa vähemmän kuin kunnan oma vuoden 2022 talousarvion ennuste, joka on 524 000 euroa. Kokonaisuutos verotulojen osalta on noin 42 % (n. 2 miljoonaa euroa) pienempi vuonna 2023 verrattuna vuoden 2022 talousarvion ennusteeseen (4 792 000 euroa → 2 778 000 euroa).

Soten ja pelastustoimen siirtyessä hyvinvointialueelle, myös kunnan valtionosuudet tulevat muuttumaan merkittävästi. Vuonna 2023 Enonkosken kunnan peruspalvelujen valtionosuus ennakkotiedon (17.11.2022) mukaan on 1 524 332 euroa, verotuloihin perustuva valtionosuuden taseus on 395 478 euroa ja muiden opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet (v. 2023) ovat - 336 729 euroa eli valtionosuudet yhteensä ovat 1 583 081 euroa. Vuonna 2023 veromenetysten kompensaaation ennuste on 297 799 euroa. Valtionosuudet ja veromenetysten kompensaaatiot ovat ennusteen mukaan yhteensä 1 880 880 euroa.

Vuoden 2023 talousarviossa vuosikate on 599 613 euroa, joka kattaa suunnitelmanmukaiset poistot 585 493 euroa.

Sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet ovat vastuualuekohtaisia.

	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos%	TS2024	TS2025
TOIMINTATULOT	433 069	385 100	307 700	-20,1	307 700	307 700
TOIMINTAKULUT	7 104 282	7 875 398	1 562 952	-80,2	1 562 952	1 562 952
TOIMINTAKATE	6 671 213	7 490 298	1 255 252	-83,2	1 255 252	1 255 252

Toimielin	10 Konsernihallinto
Tulosalue	120 Tarkastuslautakunta
Vastuualue	1201 Tarkastustoimi

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Tarkastuslautakunnan on valmisteltava muun muassa valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi lautakunnan on muun muassa huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta sekä valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tehtävä on jaettu selkeästi kahtia: tehtävien hoitamiseen ja tavoitteiden saavuttamiseen liittyvästä tarkoituksenmukaisuusarvioinnista vastaa tarkastuslautakunta ja varsinaisesta tilintarkastuksesta ammattilintarkastaja.

Tarkastustoimen tavoitteena on toimintojen tuloksellisuuden sekä kunnan toiminnan laillisuuden ja julkisen luotettavuuden edistäminen. Tarkastuslautakunta kehittää yhteistyössä hallintokuntien kanssa tavoitteiden asettamista ja niiden toteutumisen arviointia.

Sitovat tavoitteet

Tarkastuslautakunta seuraa ja arvioi valtuuston asettamien strategisten päämäärien toteutumista sekä arvioi valtuuston vuosittain asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista.

Tarkastuslautakunta kutsuu kokouksiin kuultavaksi vähintään kolme asiantuntijaa tai viranhaltijaa.

Tarkastuslautakunta vie sidonnaisuusilmoitukset tiedoksi valtuustolle vähintään kerran vuodessa.

	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos%	TS2024	TS2025
TOIMINTATULOT						
TOIMINTAKULUT	-19 686	-20 429	-19 980	-2,2	-20 429	-20 429
TOIMINTAKATE	-19 686	-20 429	-19 980	-2,2	-20 429	-20 429

Toimielin	10 Konsernihallinto
Tulosalue	130 Kunnanhallitus
Vastuualue	1300 Yleishallinto
Vastuuhenkilö	Kunnanjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 1301 Vaalit, 1310 Kunnanvaltuusto, 1320 Kunnanhallitus, 1330 Maahanmuutto, 1340 Keskustoimisto, 1350 Muu yleishallinto

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Kunnanvaltuusto on kunnan ylintä päätösvaltaa käyttävä luottamuselin, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuusto päättää mm. kuntastrategiasta, hallintosäännöstä, talousarvioista ja taloussuunnitelmasta, tilinpäätöksestä, varallisuuden hoidosta ja sijoitustoiminnan perusteista jne. Valtuustolle kuuluu myös edistää kuntalaisten suoraa osallistumista kunnan toimintaan ja päätöksentekoon

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta, valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta, kunnan henkilöstöpolitiikasta, kunnan toiminnan yhteensovittamisesta, toiminnan omistajaohjauksesta. Kunnanhallitus huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä valvoo kunnan etua ja edustaa kuntaa työnantajana.

Uutena kustannuspaikkana on Maahanmuutto, joka on tullut vuonna 2022 talousarvioon myönnetyn uuden määrärahan kautta. Kunnan tulee tarjota kunnassa vakituisesti asuville maahanmuuttajille kunnan peruspalvelut, kuten muillekin kuntalaisille. Vaikka kunta päättää itsenäisesti kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden vastaanotosta kuntaan, tulee kunnan varautua tarvittaessa myös majoittamaan tilapäisen suojelun piiriin tulevia pakolaisia sekä antamaan heille riittävää ohjausta ja neuvontaa.

Keskustoimisto luo edellytykset kunnan ylimmän luottamushenkilö- ja viranhaltijajohdon sekä kunnan koko organisaation tulokselliselle työskentelylle, vastaa keskitetyistä hallintopalveluista sekä edistää kunnan toiminta-ajatuksen ja vastuualueiden valitsemien kehittämistavoitteiden toteutumista. Muu yleishallinto käsittää Savonlinnan kaupungin hankintatoimen, Etelä-Savon maakuntaliiton, Savonlinnan kesäyliopiston, Suomen Kuntaliiton, KT Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat, eri yhdistysten jäsenyydet, vanhus- ja vammaisneuvoston, tykytoiminnan, ammattiyhdistys- ja työsuojelutoiminnan, yhteisöjen perustoiminta-avustukset, lapsiperheiden tukemisen ja kunnan osuuden verotuskustannuksiin.

Sarastia Oy vastaa kunnan talous- ja henkilöstöhallinnon palveluista. ICT-palvelut ja -tuen tuottaa Frendy Oy ja tietosuojavastaavan palvelut tuottaa Savonlinnan kaupunki.

Sitovat tavoitteet:

Strateginen päämäärä: Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski

1. Strateginen tavoite: Kuntatalous on tasapainossa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kunnan talous on tasapainossa. Mittarina talouden toteuma ja tilinpäätös.

2. Strateginen tavoite: Kunnan palvelurakennetta uudistetaan toimintaympäristön muuttuessa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kunnan palvelut turvataan hyvällä henkilöstöpolitiikalla. Mittarina terveysperusteiset poissaolot ovat alle kunta-alan keskiarvon (16,7

pv/työntekijä v. 2021) ja työhyvinvointikyselyn tulokset pysyvät samana tai paranevat verrattuna vuoteen 2022.

Strateginen päämäärä: Aktiiviset kuntalaiset.

Strategiset tavoitteet:

1. Elinvoimaiset ja aktiiviset yhdistykset ja järjestöt.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kunta järjestää vähintään yhden yhteistyötapaamisen paikallisten yhdistysten/järjestöjen kanssa ja tapaamiseen osallistuu vähintään 10 yhdistystä/järjestöä. Mittarina yhteistyötapaamisten lukumäärä ja osallistuneiden yhdistysten/järjestöjen lukumäärä.

2. Kuntalaiset ovat omatoimisia, aktiivisia, liikkuvia ja harrastavia.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kuntalaiset käyttävät aktiivisesti kuntalaisaloite.fi-palvelua ja aloitteet käsitellään toimitelmissä. Kuntalaiset voivat osallistua kunnalliseen päätöksentekoon tai pystyvät antamaan mielipiteensä kuntalaisille kohdennetussa sähköisellä kyselyllä. Mittarina kuntalaisia informoidaan kuntalaisaloite.fi-palvelusta, kuntalaiset jättävät kuntalaisaloite.fi-palvelun kautta vähintään kolme kuntalaisaloitetta, jotka ovat käsitelty toimitelmissä. Kuntalaisille kohdennetaan vähintään yksi sähköinen kysely liittyen kunnalliseen päätöksentekoon tai muuhun ajankohtaiseen kuntalaisia koskevaan asiaan.

Strateginen päämäärä: Oppiminen ja koulutus.

Strateginen tavoite: Digitaalisia palveluja on tarjolla ja digiosaaminen on vahvaa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

1. Kunnan henkilöstöllä on käytössään oma sisäinen tiedotuskanava (intranet) ja henkilöstö käyttää sitä aktiivisesti omassa työssään. Mittarina kunnan oman intranetin käyttöönotto ja käyttöönotosta kerätään vähintään yksi palaute henkilöstöltä.

2. Kunnassa on ajan tasalla oleva tiedonhallintasuunnitelma, kunnassa noudatetaan tietosuojaojheita, eikä tietosuojapoikkeamia ei ole. Mittarina hyväksytty tiedonhallintasuunnitelma sekä tietosuojapoikkeamien lukumäärä.

	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos%	TS2024	TS2025
TOIMINTATULOT	7 140	1 600	1 600	0,0	1 600	1 600
TOIMINTAKULUT	-472 919	-659 618	-775 640	17,6	-775 640	-775 640
TOIMINTAKATE	-465 779	-658 018	-774 040	17,6	-774 040	-774 040

Toimielin	10 Konsernihallinto
Tulosalue	130 Kunnanhallitus
Vastuualue	1700 Ympäristöterveydenhuolto
Vastuuhenkilö	Kunnanjohtaja

Tähän kustannuspaikkaan kuuluvat elintarvikevalvonta ja -neuvonta, eläinlääkäripalvelut, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta, terveydensuojelun edistäminen ja valvonta sekä tupakkalain valvonta.

Kunnilla on päävastuu ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön ja valvonnan toimeenpanosta omilla alueillaan. Ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä kunnissa säädetään laissa ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta 410/2009. Kunnan vastuulla olevat ympäristöterveydenhuollon tehtävät ovat elintarvikevalvonta, terveydensuojelu, tupakkavalvonta, eläinlääkintähuolto, yleinen ympäristöterveyshaittojen arviointi ja ympäristöterveyden erityistilanteisiin varautuminen.

Vuodesta 2023 Enonkoski on mukana yhteistyösopimuksella seudullisessa ympäristöterveydenhuollossa, jossa Savonlinnan kaupunki toimii isäntäkuntana ja muita kuntia ovat Juva, Puumala, Sulkava ja Rantasalmi.

Strateginen päämäärä: Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski

Strateginen tavoite: Kunnan palvelurakennetta uudistetaan toimintaympäristön muuttuessa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Ympäristöterveydenhuollon palvelut tuotetaan uudella isäntäkuntamallilla Savonlinnan kaupungin tuottamana kunnan ja kuntalaisten tarpeita vastaavasti kustannustehokkaasti ja poikkihallinnollinen yhteistyö on sujuvaa kunnan muiden toimialojen mm. teknisen toimen kanssa. Mittarina kustannustason seuranta ja ympäristöterveydenhuoltoa koskevat palautteet (Savonlinnan kaupunki).

	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos%	TS2024	TS2025
TOIMINTATULOT						
TOIMINTAKULUT			-95 000		-95 000	-95 000
TOIMINTAKATE			-95 000		-95 000	-95 000

Toimielin	10 Konsernihallinto
Tulosalue	130 Kunnanhallitus
Vastuualue	1800 Maankäytön hallinta
Vastuuhenkilö	Kunnanjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 1800 Maaomaisuuden hallinta ja 1810 Maankäytön suunnittelu

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Toiminnan tarkoituksena on pitää kunnan metsät (950,6 ha) kunnossa ja tuottaa toimintatuottoa kunnan tarpeisiin. Kunnanhallitus päättää metsän ja tonttien myynnistä. Tekninen toimi ylläpitää luetteloja vapaina olevista asuin- ja teollisuustonteista. Metsänhoitopalvelut hankitaan ostopalveluina metsänhoitoyhdistykseltä, joka huolehtii laadukkaasta metsänhoidosta kunnan tavoitteiden mukaisesti, ylläpitää metsätaloussuunnitelmaa sekä tekee vuosittain esityksen tehtävistä hakkuista ja hoitotöistä. Metsänhoitoyhdistys hoitaa puukauppojen kilpailutuksen ja toteuttaa hoitotyöt hoitosopimuksessa sovituilla hinnoilla. Tavoitteena on, että vuosittaiset hakkuumäärät vastaavat vuosittaista kasvua. Suunnitelman tavoitteena ovat kestävä puuntuotanto ja tasaiset hakkuutulot.

Toiminnan tavoitteet:

Huom. Tulosityksikön sitovuutta seurataan omana osastonaan, mutta se ei ole valtuustoon nähden sitova, vaan tavoitteellinen.

Strateginen päämäärä: Enonkoski näkyy ja kuuluu.

Strateginen tavoite: Elinvoimainen kunta.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Myytävien ja vuokrattavien tonttien aktiivinen markkinointi. Mittarina tonttimarkkinoille tehdään oma osio kotisivulle.

	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos%	TS2024	TS2025
TOIMINTATULOT	290 058	304 500	106 000	-65,2	106 000	106 000
TOIMINTAKULUT	-68 382	-67 648	-69 288	2,4	-69 288	-69 288
TOIMINTAKATE	221 676	236 852	36 712	-84,5	36 712	36 712

Toimielin	10 Konsernihallinto
Tulosalue	130 Kunnanhallitus
Vastuualue	1900 Elinvoiman edistäminen ja työllisyyden hoito
Vastuuhenkilö	Kunnanjohtaja ja elinvoimakoordinaattori

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 1380 Kehitysprojektit, 1390 Elinkeino, markkinointi ja kehittäminen sekä 1900 Työllisyyden hoito

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Elinvoiman edistämisen vastaa kunnan elinkeino- ja yrityspalveluista, elinkeinoelämän kehittämisestä ja tapahtumien koordinoinnista sekä edistää alueen saavutettavuutta, yritysten verkostoitumista, toimintaedellytyksiä ja yhteistyötä.

Työllisyyden hoito eli työelämäpalvelujen tehtävänä on edistää työtä hakevien henkilöiden työllistymistä, kuntoutusta ja aktivoimista henkilökohtaisen suunnitelman avulla. Tavoitteena on löytää pysyvä ja positiivinen ratkaisu joko työpaikan, työkokeilun, kuntouttavan työtoiminnan, koulutuksen tai muun säännöllisen toiminnan parissa. Työelämäpalvelut tarjoavat myös valmennusta työelämään henkilölle, joka toimii jo työelämässä ja etsii uutta suuntaa uralleen. Työelämäpalveluissa toimitaan verkostoissa, jossa mukana ovat mm. sosiaali-, terveys- ja kuntoutusalan ammattilaiset, TE-palvelut, Kela ja työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP).

Vastuualue sisältää myös Savonlinnan kaupungin maaseututoimen ostopalvelut, Itä-Savon Uusyrityskeskuksen palvelut (aloittavan yrityksen neuvontapalvelut), Savon Luotsi Leader ry:n kuntaosuuden, yhteisöjen kanssa tehdyt sopimukset tapahtumista sekä yhteisöjen tapahtumavastukset.

Sitovat tavoitteet:

Strateginen päämäärä: Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski.

1. Strateginen tavoite: Kunta on vahva yhteistyökumppani yrittäjille.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kunta järjestää yhteistyössä Itä-Savon Uusyrityksen kanssa vähintään yhden yhteistyötapaamisen paikallisten yritysten kanssa ja tapaamiseen osallistuu vähintään 10 yrittäjää. Mittarina yhteistyötapaamisten lukumäärä ja osallistuneiden yrittäjien lukumäärä.

2. Strateginen tavoite: Kunnan palvelurakennetta uudistetaan toimintaympäristön muuttuessa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kunta on mukana vähintään yhdessä seudullisessa työelämäpalveluita koskevassa hankkeessa. Kunta tekee tiivistä yhteistyötä muiden työelämäpalveluissa toimivien tahojen kanssa siten, että kunnan TMT-maksuosuus pienenee 5 % verrattuna vuoteen 2022.

Strateginen päämäärä: Tunnettu matkailu- ja luontokohde

Strateginen tavoite: Enonkoski on tunnettu matkailijoiden keskuudessa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kunta osallistuu vähintään yhteen joko seudulliseen tai kunnan omaan matkailuhankkeeseen. Mittarina hankkeiden lukumäärä.

Strateginen päämäärä: Aktiiviset kuntalaiset.

Strateginen tavoite: Kuntalaiset ovat omatoimisia, aktiivisia, liikkuvia ja harrastavia.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kunta järjestää vähintään yhden kyläillan/kylä, jossa teemana ovat esimerkiksi ajankohtaiset asiat, kylien turvallisuus/varautuminen, kylien kuulumiset tms. ja kyläiltoihin osallistuu vähintään 10 kyläläistä/kylä. Mittarina toteutuneet kyläillat ja osallistujien lukumäärä.

	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos%	TS2024	TS2025
TOIMINTATUOTOT	22 942	29 000	200 100	590,0	200 100	200 100
TOIMINTAKULUT	-371 494	-505 604	-623 024	23,2	-623 024	-623 024
TOIMINTAKATE	-348 551	-476 604	-422 924	-11,3	-422 924	-422 924

6.2 Sivistyslautakunta

Toimielin	30 Sivistystoimi
Tulosalue	300 Sivistyslautakunta
Vastuualue	
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 3000, 3100, 3110, 3120, 3130, 3140, 3200, 3210, 3300, 3400, 3410, 3420

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Sivistyslautakunta päättää varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, iltapäivätoiminnan, koulukuljetusten/joukkoliikenteen ja kirjaston toiminnasta. Yhteistyössä toimijoiden kanssa lautakunta kehittää alaisiaan toimintoja muuttuvan toimintaympäristön (talous, asiakasmäärä jne.) vaatimukset huomioon ottaen. Sivistystoimi luo edellytykset kuntalaisten henkiseen ja muulle kehittymiseen sekä hyvinvointiin huolehtimalla tasa-arvoisesta ja laadukkaasta varhaiskasvatuksesta, koulutuksesta ja elinikäisistä oppimismahdollisuuksista. Henkilöstö on tärkein voimavara toteutettaessa sivistystoimen palveluja. Henkilöstön määrän tulee vastata laajan tehtäväkentän tarpeita. Henkilöstön työhyvinvointiin panostetaan.

Strateginen päämäärä: Oppiminen ja koulutus

Strateginen tavoite Avoin, tasa-arvoinen ja laadukas varhaiskasvatus sekä perusopetus. Palvelut säilytetään laadukkaina ja niitä kehitetään suunnitelmallisesti ja kustannustehokkaasti.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tavoite 1: Palvelujen taso pyritään säilyttämään, henkilöstön osaamista ja jaksamista tuetaan, taloudesta pidetään huoli.

Mittari 1: Henkilöstölle järjestetään koulutusta ja varahenkilösuunnitelma laaditaan, henkilöstön hyvinvointia tuetaan.

Mittari 2: Talousarvion seuranta ja talousarviossa pysyminen.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Ero%	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT	689 526	570 664	583 784	2,3	583 784	583 784
TOIMINTAKULUT	-2 593 223	-2 779 366	-3 018 477	8,6	-3 018 477	-3 018 477
TOIMINTAKATE	-1 903 697	-2 208 702	-2 434 693	10,2	-2 434 693	-2 434 693

Riski tai ongelma	Pahimmat seuraukset	Riskin suuruus 1–3	Riskiin varautuminen	Asia hoidettu	Toteutumisaikataulu
Sivistystoimen hallinnon ja opetushenkilöstön riittävä määrä. Sijaisuudet ala- ja yläkoulu, sijaiset saatava välittömästi.	Henkilöstön työssä-jaksaminen ja uupuminen. Henkilöstön sitouttaminen. Vähennetään henkilöstön hakeutumista muihin tehtäviin. Pätevien sijaisten saaminen vaikeaa, kuormittaa opettajia ja ohjaajia, opetus kärsii.	2	Työnkuvat, työn määrä ja henkilöstön määrä riittävä tarpeeseen nähden. Lisähenkilöstön palkkaaminen. Pyritään sijaisuusringin käyttöön, tuntipankki käytössä.	Palkataan lisähenkilöstöä v. 2023 varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetukseen	2023
Tietojärjestelmä	Oppilaiden, varhaiskasvatuksessa olevien lasten ja asiakkaiden tietojen häviäminen	1	Tietojärjestelmät ja niiden ohjelmat on annettu ulkopuolisen hoidettavaksi.	On hoidettu.	
Koulun oma palvelin ja verkko	Vain yksi vastuuhenkilö, sijaisuus järjestely puutteellinen.	1	Koulun oman verkon käyttö vain käyttäjä- ja salasanan avulla.	On hoidettu.	
Julkista valtaa käyttävät virkamiehet valmistelevat päätettäväksi meneviä asioita.	Taloudelliset seuraukset. Oikeudelliset seuraukset. Imagokysymys.	1	Tehdään oikeudenmukaisia lakiin perustuvia esityksiä ja päätöksiä. Käytetään tarvittaessa hyväksi koettua omaa verkostoa ja ollaan huolellisia ja tarkkoja.	On hoidettu.	
Tarjouspyyntöön perustuvat koululaiskuljetukset kahden liikenneyrittäjän hallussa.	Liikenneyrittäjä irtisanoo sopimuksen, jolloin kuljetukset joudutaan hoitamaan pikku takseilla tms. järjestelyillä normi taksojen mukaisesti. Kustannusten nousu.	1	Ei voi varautua, kuin sopimusten allekirjoittamisella, jolloin sopimuksen irtisanomisaika on kuusi kuukautta.	On hoidettu.	

Kirjaston ja koulunkeittiön sijaisuudet	Kirjasto suljettu tai keittiö toiminnassa erityisjärjestelyin.	1	Henkilöstön työaikojen joustamisella ja tiedossa on molemmissa työyksiköissä yksi henkilö, joka hallitsee työtehtävät.	On hoidettu.	
Päiväkodilla ammattitaitoisen hoito- ja kasvatushenkilöstön riittävä määrä	Lapsen turvallinen hoito vaarantuu, jos hoito- ja kasvatushenkilöstöä liian vähän suhteessa lapsimäärään.	2	Noudatetaan päivähoitoasetuksessa säädettyä suhdelukua.	On hoidettu osittain.	
Ulkoistettu taloushallinto (kirjanpito, laskutus, palkat)	Asiakkaiden palvelu myöhästyy, vaikeutuu tai jopa estyy.	1	Käydään keskustelua palvelun tuottajan kanssa, tarvittaessa reklamoidaan.	Hoidetaan tapauskohtaisesti.	
Pandemia	Lähiopetus keskeytyy, oppilaiden tuen saaminen vaarantuu	1	Etäopetuksen ja etäyhteyksien käytön opettelu sekä oppilaan tukemisen työnjaosta sopiminen	On hoidettu, tarkennetaan tapauskohtaisesti.	

Riskin suuruus:

1 = vähäinen riski

2 = kohtalainen riski

3 = merkittävä riski

Toimielin	30 Sivistystoimi
Tulosalue	300 Sivistyslautakunta
Vastuualue	3000 Sivistystoimen hallinto
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 3000, 3010

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Hallinto vastaa toimialan yhteisten asioiden hoidosta, tehtävien koordinoinnista ja lautakunnan työskentelyn sujuvuudesta. Hallinto ohjaa ja valvoo koulutuksen järjestämistä taloudellisesti sekä tarkoituksenmukaisesti lainsäädännön ja valtuuston määrittämässä puitteissa. Joukkoliikenne hoidetaan mahdollisimman taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti muita toimintoja palvelleen. Toiminnan kustannuspaikat ovat sivistystoimen hallinto, joukkoliikenne, perusopetus, erityisopetus, esiopetus, iltapäivätoiminta, keittiö, kansalaisopisto, musiikkiopisto, kirjasto, päiväkotiki, perhepäivähoito ja lasten kotihoidontuki.

Strateginen päämäärä: Oppiminen ja koulutus

Strateginen tavoite: Avoin, tasa-arvoinen ja laadukas varhaiskasvatus sekä perusopetus. Palvelut säilytetään laadukkaina ja niitä kehitetään suunnitelmallisesti ja kustannustehokkaasti.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tavoite 1: Palvelujen taso pyritään säilyttämään, henkilöstön osaamista ja jaksamista tuetaan, taloudesta pidetään huoli.

Mittari 1: Henkilöstölle järjestetään koulutusta ja varahenkilösuunnitelma laaditaan, henkilöstön hyvinvointia tuetaan.

Mittari 2: Talousarvion seuranta ja talousarviossa pysyminen.

Strateginen päämäärä: Oppiminen ja koulutus

Strateginen tavoite: Digitaalisia palveluja on tarjolla ja digiosaaminen on vahvaa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Sivistystoimen hallinnossa tulisi olla varahenkilöjärjestelmä sähköisiin palveluihin ja käyttöjärjestelmiin. Mittarina tehdään koko kunnan yhteinen varahenkilösuunnitelma.

Strateginen tavoite: Avoin, tasa-arvoinen ja laadukas varhaiskasvatus sekä perusopetus.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Pyritään siihen, että henkilökunta on oikein mitoitettu, kelpoisuusehdot täyttävä ja kouluttautumalla ammattitaitoaan ylläpitävä. Mittarina toteutetaan kunnan koulutussuunnitelman mukaisesti kaksi koulutuspäivää/työntekijä/kalenterivuosi.

Strateginen päämäärä: Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski

Strateginen tavoite: Kunnan palvelurakennetta uudistetaan toimintaympäristön muuttuessa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kuntalaisten asiointi kirkonkylälle mahdollistetaan koulukuljetuksien yhteydessä ja/tai linja-autovuoroilla. Mittareina seurataan asiointiliikenteen asiakasmääriä. ja säilytetään linja-autovuorojen määrä nykyisellä tasolla neuvottelemalla Elyn ja Matkahuollon kanssa.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Ero%	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT	15 194	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT	-86 085	-89 876	-95 165	5,9	-95 165	-95 165
TOIMINTAKATE	-70 890	-89 876	-95 165	5,9	-95 165	-95 165

Toimielin	30 Sivistystoimi
Tulosalue	300 Sivistyslautakunta
Vastuualue	3100 Peruskoulutus
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 3100, 3110, 3120, 3130, 3140

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Esiopetusta annetaan koulun toimintana ja koulun tiloissa. Yhtenäiskoulussa opiskelee 0–9 vuosiluokat. Koulurakennuksia on kaksi ja lisäksi liikunnan opetuksessa käytetään liikuntataloa. Iltapäivätoiminta toteutetaan omana toimintana esiopetuksen tiloissa koulupäivän jälkeen. Koulun ja päiväkodin ruoka valmistetaan koululla sijaitsevassa omavalmistuskeittiössä. Noin puolet esi- ja perusopetuksen oppilaista on koulukuljetusedun piirissä.

Strateginen päämäärä: Oppiminen ja koulutus

Strateginen tavoite: Avoin, tasa-arvoinen ja laadukas varhaiskasvatus sekä perusopetus

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tavoite 1: Opetusryhmässä voi olla enintään 23 oppilasta. Opetusryhmä jaetaan kahteen rinnakkaiseen opetusryhmään, mikäli oppilaita olisi 24 tai enemmän. Mittarina pienet tai kohtuullisen kokoiset opetusryhmät esi- ja perusopetuksessa toteutuvat.

Tavoite 2: Opetusryhmien tuen tarpeiden mukaan (yleinen, tehostettu ja erityinen tuki sekä käyttäytymisen haasteiden mukaan) ryhmiin voidaan oppilaiden ohjaamiseen ja opiskelun tukemiseen osoittaa koulunkäynninohjaaja ja laaja-alaisen erityisopettajan tukea. Mittarina sijaisjärjestelyt on voitu pääosin hoitaa ulkopuolisilla sijaisilla. Seuranta ESS7 tilastot.

Tavoite 3: Perusopetuksen oppilaiden digitaidot lisääntyvät ja digitaalisten oppimateriaalien käyttö lisääntyy. Vuonna 2023 hankitaan 25 päätelaitetta oppilaille ja luokkiin tai opettajille yhteensä 10 päätelaitetta. Riittävä laitekanta mahdollistaa laajemman digitaalisten oppimateriaalien käytön. Mittarina koululle on käytössä 25 päätelaitetta oppilaiden käyttöön. Digitaalisten oppimateriaalien käyttäminen on lisääntynyt.

Tavoite 4: Koulun ruokalistalla suositaan lähiruokaa ja kotimaisia raaka-aineita. Koulun ruokalistaa uudistetaan ja kouluruokailua kehitetään kouluruokakyselyn avulla. Kouluruokailua arvioidaan ja kehitetään kouluruokakyselyn avulla. Mittareina kouluruokailukysely on tehty syyslukukaudella 2022 ja uusi ruokalista otetaan käyttöön alkuvuoden 2023 aikana sekä iltapäivän maksuttoman välipalan tarjoaminen laajennetaan koskemaan yläkoulun oppilaita tammikuusta 2023 alkaen.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Ero%	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT	511 156	490 664	501 784	2,3	501 784	501 784
TOIMINTAKULUT	-1 761 945	-1 932 112	-2 071 416	7,2	-2 071 416	-2 071 416
TOIMINTAKATE	-1 250 789	-1 441 448	-1 569 632	8,9	-1 569 632	-1 569 632

Toimielin	30 Sivistystoimi
Tulosalue	300 Sivistyslautakunta
Vastuualue	3200 Muu koulutus
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 3200, 3210

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Muu koulutus luo kunnan asukkaille mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen kansalaisopiston ja musiikkiopiston opinto- ja harrastustoimintaan osallistumisen muodossa. Linnalan opisto antaa kurssitarjonnallaan monenlaisia mahdollisuuksia eritasoiseen opiskeluun ja harrastamiseen. Tämän lisäksi järjestetään erilaisia projekteja ja hankkeita. Linnala tarjoaa koulutusta ja yleissivistystä, mahdollisuuksia harrastamiseen, kohtaamiseen ja virkistytymiseen. Toiminnallaan se pyrkii myös ehkäisemään yhteiskunnallista syrjäytymistä.

Musiikkiopisto toiminta hankitaan ostopalveluna Savonlinnan musiikki- ja tanssiopistolta. Oppilaspaikkoja on kymmenen. Yksi oppilaspaikka maksaa n. 930 €. Musiikkiopistoa ylläpitää Savonlinnan musiikkiopiston kannatusyhdistys ry. Musiikkiopistossa opiskellaan neljällä eri tasolla. AO = aikuisosasto, MOT= musiikkiopistotaso, PJO= popjazz-osasto ja PT= perustaso.

Strateginen päämäärä: Aktiiviset kuntalaiset

Strateginen tavoite: Kuntalaiset ovat omatoimisia, aktiivisia, liikkuvia ja harrastavia.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tavoite 1: Linnalan opisto järjestää monipuolista ja riittävää vapaan sivistystyön opetusta Enonkoskella. Opetustarjonnassa huomioidaan vahvasti kuntalaisten toiveet. Mittareina opetusta järjestetään vuosittain 580–620 tuntia ja toteutuneiden kurssien määrä ja mahdollisesti uusien kurssien määrä (kuntalaisten toiveet).

Tavoite 2: Taiteen perusopetuksen musiikin opetukseen on varattu 10 oppilaspaikkaa ja opiskelijoiden opiskelua tuetaan oppilaspaikkamaksuilla. Mittarina taiteen perusopetuksen yleiseen tai laajaan oppimäärään osallistuu vähintään 5 opiskelijaa vuosittain.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Ero%	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-29 989	-30 050	-30 050	0,0	-30 050	-30 050
TOIMINTAKATE	-29 989	-30 050	-30 050	0,0	-30 050	-30 050

Toimielin	Sivistyslautakunta
Tulosalue	300 Sivistyslautakunta
Vastuualue	3300 Kirjasto
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 3300

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden harrastamiseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Lisäksi edistää aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Kunnan kirjasto palvelee sekä asiakaspalveluajoilla ja omatoimiaikoina.

Strateginen päämäärä: Aktiiviset kuntalaiset

Strateginen tavoite: Kuntalaiset ovat omatoimisia, aktiivisia, liikkuvia ja harrastavia

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tavoite 1: Kirjaston lainattava materiaali vastaa kuntalaisten toiveita ja kuntalaiset käyttävät kirjastoa aktiivisesti myös omatoimiaikana.

Mittari 1: Kirjaston materiaalien käyttö- ja lainausmäärät (sisältäen e-materiaalin käytön) lisääntyy 5 % toimintavuoden 2022 kävijä- ja lainausmääristä.

Mittari 2: Omatoimiaikaisen käytön seuranta ja toteutuma kävijää/kk. Omatoimiajalla kävijämäärät lisääntyvät 5 % toimintavuoden 2022 omatoimiaikaisista kävijämääristä.

Strateginen päämäärä: Oppiminen ja koulutus

Strateginen tavoite: Elinikäinen oppiminen, Digitaalisia palveluja on tarjolla ja digiosaaminen on vahvaa

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tavoite 1: Tarjoamme mahdollisuuden kuntalaisille pysyä kiinni nykyajan tekniikassa ja digitaidoissa.

Mittari 1: Kuntalaisille tarjotaan mahdollisuus käyttää omatoimisesti tietokoneita ja tulostusta myös kirjaston omatoimiaikana. Kirjastossa on asiakkaiden käytössä kaksi tietokonetta ja yksi monitoimilaite (tulostin- ja skanneritoiminnot samassa laitteessa).

Mittari 2: Kirjaston tiloissa järjestetään kuntalaisille vähintään kaksi digineuvontatyöpajaa tai yleisöluentoa tai opetustilaisuutta vuoden 2023 aikana.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Ero%	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT	2 449	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT	-109 254	-125 539	-137 767	9,7	-137 767	-137 767
TOIMINTAKATE	-106 805	-125 539	-137 767	9,7	-137 767	-137 767

Toimielin	30 Sivistyslautakunta
Tulosalue	300 Sivistyslautakunta
Vastuualue	3400 Lasten päivähoito
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 3400, 3410, 3420

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia, tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatuksessa painotetaan lapsuuden itseisarvoista luonnetta, vaalitaan lapsuutta ja ohjataan lasta ihmisenä kasvamisessa. Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa, jossa lapsen leikillä on keskeinen merkitys. Lähtökohtana toiminnassa ovat palveluhenkisyys ja tiivis yhteistyö lapsen huoltajien kanssa. Säännöllinen yhteistyö huoltajien kanssa on oleellista, jotta perheiden ja henkilöstön yhteinen kasvatustehtävä muodostaa lapsen kannalta mielekkään kokonaisuuden.

Varhaiskasvatusta tuodaan esille myönteisellä tavalla järjestämällä toimintaa eri yhteistyötahojen, esim. järjestöjen, seurakunnan, vanhustyön ja perusopetuksen kanssa.

Vastuualueen tehtävänä on järjestää kunnallisia varhaiskasvatuspalveluja perheiden tarpeiden mukaisesti. Jokaisella perheellä on lain mukaan oikeus valita lapsilleen elämäntilanteeseensa sopiva palvelumuoto. Varhaiskasvatuspalvelu järjestetään Enonkoskella kokonaisuudessaan päiväkotihoidon, yksityisiä toimijoita ei ole. Lisäksi perheellä on mahdollisuus valita lasten kotihoidon tuki ja hoitaa lapset omassa kodissaan.

Kunnallista varhaiskasvatuspalvelua järjestetään tällä hetkellä päiväkotihoidon. Päiväkodissa on kolme ryhmää; Pikku-Uikut, Kuikat ja Koskikarat, joissa tarjotaan varhaiskasvatusta 1–5-vuotiaille sekä esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta esikoululaisille. Päiväkodissa järjestetään tarvittaessa myös vuorohoitoa aamuisin, iltaisin ja viikonloppuisin vanhempien työstä tai opiskelusta johtuvien tarpeiden mukaan. Vuorohoidon tarve on viime vuosina lisääntynyt. Lisäksi tällä hetkellä päiväkodissa olevista lapsista noin kolmannes on alle 3-vuotiaita, mikä on lisännyt henkilöstön tarvetta. Joitakin varhaiskasvatuspaikkoja myydään vuosittain muille paikkakunnille.

Varhaiskasvatustoimintaa ohjaa seudullinen varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatustoimintaa suunnitellaan, arvioidaan ja dokumentoidaan varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Pienryhmätoiminta, jossa toteutuu lapsen yksilöllinen huomioiminen ja kehityksen tukeminen, on keskeinen toimintamuoto. Varhaiskasvatus on kokopäiväpedagogiikkaa, jossa kaikki päivän tilanteet ovat kasvun ja oppimisen kannalta merkityksellisiä ja leikki on keskiössä. Varhaiskasvatussuunnitelman (Vasun) mukaisesti päiväkodissa kiinnitetään huomiota huoltajien ja lasten osallisuuden vahvistamiseen osana varhaiskasvatustoimintaa. Huoltajien osallisuuden vahvistamiseksi tiedonkulkua on parannettu ottamalla käyttöön sähköinen asiointijärjestelmä Daisy. Daisya hyödynnetään yhteydenpidon lisäksi pedagogisessa dokumentoinnissa sekä lasten ja ryhmien varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisessa sähköisesti. Kasvatushenkilöstön pedagogista osaamista kehitetään edelleen täydennyskoulutuksen avulla ja hyödynnetään erityisesti verkkokoulutuksia.

Strateginen päämäärä: Oppiminen ja koulutus

Strateginen tavoite: Avoin, tasa-arvoinen ja laadukas varhaiskasvatus.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Riittävä määrä pätevää henkilöstöä ja varhaiskasvatuspaikkoja päiväkodissa, jotta varhaiskasvatusta pystytään jatkossakin tarjoamaan joustavasti perheiden tarpeet huomioiden, mukaan lukien vuorohoidon tarpeet.

Mittari 1: Riittävä määrä henkilöstöä suhteessa lapsiin. Tavoitteena on, että lainmukainen mitoitus toteutuisi päiväkodissa myös ryhmäkohtaisesti, ei ainoastaan koko päiväkotia tarkasteltaessa.

Mittari 2: Varhaiskasvatuksen asiakasperheille teetetään kysely keväällä 2023, jolla mitataan tyytyväisyyttä varhaiskasvatukseen Enonkoskella. Tavoitetaso 4, maksimin ollessa 5.

Strateginen tavoite: Elinikäinen oppiminen

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Henkilöstö osallistuu säännöllisesti täydennyskoulutuksiin kunnan täydennys-koulutussuunnitelman mukaisesti. Koulutuksiin osallistuminen mahdollistetaan toimivin sijaisjärjestelyin sekä etäkoulutuksia hyödyntäen. Etäkoulutuksiin ja -palavereihin osallistumisen on kustannustehokasta.

Mittari 1: Toteutetaan kunnan koulutussuunnitelman mukaisesti kaksi koulutuspäivää/työntekijä/kalenterivuosi.

Mittari 2: Päiväkodilla on riittävästi laitteistoa ja tiloja etäkoulutuksiin osallistumiseen. Hankitaan yksi tietokone yhteiseen käyttöön.

Mittari 3: Päiväkodin henkilöstöllä on riittävä digiosaaminen ja digitaalisia palveluja sekä laitteistoa hyödynnetään myös kasvatustyössä. Koko päiväkodin henkilöstö on suorittanut tietosuoja ABC julkishallinnon henkilöstölle -verkkokoulutuksen.

Strateginen tavoite: Digitaalisia palveluja on tarjolla ja digiosaaminen on vahvaa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Varhaiskasvatuksen sähköistä asiointijärjestelmä Daisya hyödynnetään entistä enemmän tiedonkulun ja huoltajien osallisuuden vahvistamiseksi. Mittarina järjestetään huoltajien ilta, jossa perheitä opastetaan ja kannustetaan Daisyn käyttöön. Tarvittaessa ohjataan palvelun käytössä yksilöllisesti.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Ero%	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT	160 727	80 000	82 000	2,5	82 000	82 000
TOIMINTAKULUT	-605 950	-601 789	-684 079	13,7	-684 079	-684 079
TOIMINTAKATE	-445 224	-521 789	-602 079	15,4	-602 079	-602 079

6.3 Vapaa-aikalautakunta

Toimielin	30 Sivistystoimi
Tulosalue	350 Vapaa-aikalautakunta
Vastuualue	
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 3500, 3600, 3700, 3800

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Vapaa-aikatoimen tehtävänä on luoda edellytykset ja tarjota mahdollisuudet kuntalaisten monipuoliselle vapaa-ajan vieton sekä terveille ja hallitulle elämälle. Vapaa-aikalautakunnan vastuualueeseen kuuluu vapaa-aikatoimenhallinto, kulttuuritoimi, liikuntatoimi ja nuorisotoimi.

Kulttuuritoimintalain mukaan kunnan tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää monipuolista ja kaikki ikäryhmiä tavoittavaa kulttuuritoimintaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Liikuntalain mukaan kunnan tehtäviin kuuluu luoda liikunnan harrastamiselle yleiset edellytykset kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä. Kunnan tulee järjestää liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen. Tehtävänä on luoda laadukkailla ja monipuolisilla liikuntapalveluilla edellytyksiä kuntalaisten omaehtoiselle harrastustoiminnalle, jota kautta voidaan edistää kuntalaisten kokonaisvaltaista terveyttä ja hyvinvointia.

Nuorisolain mukaan nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioiden luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja.

Strateginen päämäärä: Aktiiviset kuntalaiset. Enonkoski näkyy ja kuuluu.

Strateginen tavoite: Kuntalaiset ovat omatoimisia, aktiivisia, liikkuvia ja harrastavia. Luovuudelle on tilaa. Elinvoimaiset ja aktiiviset yhdistykset ja järjestöt. Kunta on saavutettavissa kaikille.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kuntalaiset osallistuvat yhdistysten kautta ja itsekin aloitteellisesti erilaisten tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen sekä kunnan palvelujen ja toiminnan kehittämiseen.

Tavoite 1: Monipuolinen liikuntatoimen tarjonta kaikenikäisille.

Mittari 1: Liikuntatoimen ohjatut ryhmät, omaehtoinen liikunta (kuntosalikortit, tuetut uimahallikäynnit), aktiivinen ulkoliikuntapaikkojen käyttäminen. Seurataan mahdollisuuksien mukaan kävijämääriä.

Mittari 2: Yhdistyksille jaetut liikuntatoimen tukemiseen tarkoitetut taloudelliset tuet/vuosi

Tavoite 2: Monipuolinen nuorisotoiminta suhteessa käytettäviin resursseihin.

Mittari 1: Nuoret käyvät nuoristilassa aktiivisesti. Mukaan tulee uusia nuoria.

Mittari 2: Nuoret ja nuorisoneuvoston jäsenet ideoivat uusia tapahtumia ja retkiä sekä toimintaa yhdessä nuorisotoimen työntekijöiden kanssa. Nuoret osallistuvat aktiivisesti tapahtumiin, retkiin ja toimintaan.

Tavoite 3: Monipuolinen kulttuuritarjonta ja rikas tapahtumatarjonta.

Mittari 1: Kunta markkinoi aktiivisesti omia sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa yhteistyössä järjestettyjä tapahtumia, joihin osallistuu runsaslukuisesti niin enonkoskelaisia kuin lähikuntien asukkaita tai matkailijoita.

Mittari 2: Yhdistyksille jaetut taloudelliset tuet euroa/vuosi.

YHTEENSÄ	TP 2021	TA+MUUT. 2022	TA 2023	Ero%	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT	28 482	14 000	0	-100,0	0	0
TOIMINTAKULUT	-308 297	-337 660	-346 162	2,5	-346 162	-346 162
TOIMINTAKATE	-279 815	-323 660	-346 162	7,0	-346 162	-346 162

Toimielin	30 Sivistystoimi
Tulosalue	350 Vapaa-aikalautakunta
Vastuualue	3500 Vapaa-aikatoimen hallinto
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Vapaa-aikatoimen hallinto vastaa toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta, vapaa-aikatoimen henkilöstö-, talous- ja muista hallintotehtävistä sekä tiedotuksesta. Vapaa-aikalautakunta järjestää kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimen palveluja.

Strateginen päämäärä: Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski.

Strateginen tavoite: Kunnan palvelurakennetta uudistetaan toimintaympäristön muuttuessa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kunnan vapaa-ajan toimen henkilöstöä on riittävästi ja saadaan pidettyä ja/tai palkattua päteviä työntekijöitä. Mittarina riittävä määrä työntekijöitä tai työntekijöiden työpanosta käytettävissä vapaa-aikatoimen palvelujen toteuttamiseen.

	TP 2021	TA+MUUT. 2022	TA 2023	Ero%	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT	0	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT	-32 327	-20 851	-20 989	0,7	-20 989	-20 989
TOIMINTAKATE	-32 326	-20 851	-20 989	0,7	-20 989	-20 989

Toimielin	30 Sivistystoimi
Tulosalue	350 Vapaa-aikalautakunta
Vastuualue	3600 Kulttuuritoimi
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Kunnan kulttuuritoimi edistää, tukee ja tarvittaessa järjestää paikallista kulttuuritoimintaa. Kulttuurityön ensisijaisena tehtävänä on toimintaedellytysten luominen monipuoliselle ja innovoivalle kulttuuritoiminnalle.

Strateginen päämäärä: Aktiiviset kuntalaiset.

Strateginen tavoite: Kunta jatkaa ja kehittää yhteistyötä erilaisten tapahtumien järjestämisessä kolmannen sektorin kanssa. Yhdistysten toimintaa tuetaan taloudellisesti. Kuntalaiset osallistuvat kunnan palvelujen/toiminnan kehittämiseen.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tavoite 1: Yhdistyksille jaetaan taloudellista tukea tai tarjotaan kunnan tiloja käyttöön erilaisten tapahtumien järjestämiseksi. Kunta toimii aktiivisena yhteistyökumppanina tapahtumien järjestämisessä ja mahdollistamisessa.

Mittari 1: Yhdistyksille varatuista avustusrahoista (perustoimintatuki ja toimintatuki) on jaettu vähintään 90 %.

Mittari 2: Valmistellaan vapaa-aikatoimenavustuksien avustussäännöt yhtenäisiksi kunnan yhteisöavustuksiin nähden. Tällöin avustusten hakeminen ja myöntäminen mahdollistuu läpi vuoden. Uudet avustussäännöt otetaan käyttöön viimeistään vuoden 2024 alusta alkaen.

	TP 2021	TA+MUUT. 2022	TA 2023	Ero%	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT	780	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT	-5 736	-9 386	-9 810	4,5	-9 810	-9 810
TOIMINTAKATE	-4 956	-9 386	-9 810	4,5	-9 810	-9 810

Toimielin	30 Sivistystoimi
Tulosalue	350 Vapaa-aikalautakunta
Vastuualue	3700 Liikuntatoimi
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Liikuntatoimen tarkoituksena on toimintaedellytysten luominen monipuolista liikuntaharrastustoimintaa varten sekä terveiden elämäntapojen edistäminen. Kohderyhmänä on koko Enonkosken kunnan väestö. Palvelut järjestetään käytettävissä olevien resurssien puitteissa usein maksuttomana. Liikuntapalvelujen muut keskeiset tehtäväalueet ovat urheiluseurojen tukeminen sekä liikuntatalon ja muiden liikuntapaikkojen asianmukainen ylläpito.

Strateginen päämäärä: Aktiiviset kuntalaiset.

Strateginen tavoite: Kuntalaiset ovat omatoimisia, aktiivisia, liikkuvia ja harrastavia.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Liikuntatoimi järjestää tai mahdollistaa yhteistyökumppanina monipuolisesti erilaisia liikuntaryhmiä ja muuta ohjattua toimintaa lapsille ja nuorille, työikäisille ja senioreille.

Mittari 1: Lapsille ja nuorille vähintään kolme liikuntaryhmää, työikäisille vähintään kuusi liikuntaryhmää ja senioreille vähintään kahdeksan liikuntaryhmää.

Mittari 2: Lapsille ja nuorille, työikäisille ja senioreille järjestetään erilaisia lajikokeiluja vähintään kerran vuodessa kullekin ikäryhmälle.

Mittari 3: Ulkoliikuntapaikkojen kunnosta pidetään hyvää huolta ja kuntalaisilta saatu palaute on pääosin positiivista. Kirjataan saatua palautetta ylös ja tehdään korjaavia toimenpiteitä.

	TP 2021	TA+MUUT. 2022	TA 2023	Ero%	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT	23 319	14 000	0	-100,0	0	0
TOIMINTAKULUT	-218 926	-238 874	-246 860	3,3	-246 860	-246 860
TOIMINTAKATE	-195 607	-224 874	-246 860	9,8	-246 860	-246 860

Toimielin	30 Sivistystoimi
Tulosalue	350 Vapaa-aikalautakunta
Vastuualue	3800 Nuorisotoimi
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Kunnan nuorisotoimen ensisijaisia tavoitteita ovat edellytysten luominen kunnassa toteutettavalle nuorisotoiminnalle ja nuorisotoiminnan tukeminen. Nuorisotoimen kohderyhmänä ovat alle 29-vuotiaat.

Strateginen päämäärä: Aktiiviset kuntalaiset.

Strateginen tavoite: Kuntalaiset ovat omatoimisia, aktiivisia, liikkuvia ja harrastavia. Kunta on saavutettavissa kaikille.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Nuoret osallistuvat nuorisotoimen järjestämiin tapahtumiin ja nuorisoihtoihin.

Mittari 1: Vuosittain järjestetään vähintään neljä nuorille suunnattua tapahtumaa tai retkeä.

Mittari 2: Nuorisotilan kävijämäärien kasvattaminen nykyisestä 10–15:sta. Tavoitekävijämäärä 15–20 nuorta/ilta.

Tavoite 2: Nuorisoneuvoston toiminta on aktiivista. Mittarina nuorisoneuvosto kokoontuu vähintään 6 kertaa vuoden aikana suunnitellen ja ideoiden nuorille kohdennettua toimintaa ja tapahtumia.

	TP 2021	TA+MUUT. 2022	TA 2023	Ero%	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT	4 383	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT	-51 308	-68 549	-68 503	-0,1	-68 503	-68 503
TOIMINTAKATE	-46 925	-68 549	-68 503	-0,1	-68 503	-68 503

Riski tai ongelma	Pahimmat seuraukset	Ris-kin suu-ruus 1-3	Riskiin varautuminen	Asia hoidettu	Toteutumis-aikataulu
Toiminnallinen Henkilöstöriski, yksintyöskentely	Tapaturman uhka, väkivallan uhka	1	Sovittava käytännöt avun saamiseksi	Hoidettu	
Toiminnallinen Tiedonkulkuriski	Tahattomat inhimilliset virheet ja erehdykset	1	Säännöllinen keskustelu/ohjeistamin en henkilöstön kanssa	Hoidettu	
Vahinko Laitteiston rikkoutuminen	Ei voida tuottaa joitakin palveluista	1	Varalaitteiston hankinta	Vaihtoehdot tiedossa	

Riskin suuruus:

1 = vähäinen riski

2 = kohtalainen riski

3 = merkittävä riski

6.4 Tekninen lautakunta

Toimielin	40 Tekninen toimi
Tulosalue	400 Tekninen lautakunta
Vastuualue	4000 Tekninen toimi
Vastuuhenkilö	Kunnaninsinööri

Tulosalueen kustannuspaikat ovat 4800 Teknisen toimen hallinto, 4801 Ympäristöhallinto, 4602 Öljyvahinkojen torjunta (esitetään ympäristöhallinnon alle asetettavaksi) ja 4802 Rakennusvalvonta.

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Teknisen sektorin eri tulosyksiköiden toiminnan yhteensovittaminen hoitamalla hallintoa keskitetysti. Rakennusvalvonnan palvelujen tuottaminen MRL:n ja MRA:n sekä RakMk:n mukaisesti, sekä ympäristönsuojeluun, valvontaan ja ohjeistukseen liittyvät tehtävät.

Strateginen päämäärä: Enonkoski näkyy ja kuuluu

Strateginen tavoite: Myönteinen kuntakuva

Hallinto/Yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Tyytyväiset asiakkaat.

Strateginen päämäärä: Oppiminen ja koulutus

Strateginen tavoite: Elinikäinen oppiminen

Hallinto/Yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Teknisen toimen henkilöstö on ammattitaitoista, osaavaa ja voi hyvin työssään. Henkilöstö osallistuu ammatilliseen täydennyskoulutukseen vähintään 1 pv/työntekijä/vuosi, työhyvinvointikyselyn tulokset pysyvät samana tai paranevat.

Strateginen päämäärä: Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski

Strateginen tavoite: Kuntatalous on tasapainossa

Hallinto/Yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Tekninen toimi pysyy talousarvioissaan, mittarina talouden toteuma.

	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos%	TS2024	TS2025
TOIMINTATUOTOT VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 819 297	1 842 425	1 903 875	3,3	1 903 875	1 903 875
TOIMINTAKULUT	-1 888 758	-2 094 254	-2 056 255	-1,8	-2 056 255	-2 056 255
TOIMINTAKATE	-45 538	-221 829	-122 380	-44,8	-122 380	-122 380

Toimielin	40 Tekninen toimi
Tulosalue	400 Tekninen lautakunta
Vastuualue	4100 Yleiset alueet
Vastuuhenkilö	Kunnaninsinööri

Tulosalueen kustannuspaikat ovat 4100 Liikenneväylät, 4102 Jätehuolto, 4104 Muut yleiset alueet, 4106 Norppa-vesiretkeilyreitti ja 4114 Ulkoilu- ja liikuntapaikat, jonka loppumaksajana on liikuntatoimi.

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Kuntakeskuksen liikennealueiden ja liikuntapaikkojen ylläpitäminen, hoito ja kehittäminen. Turvallisuusnäkökohtien huomioiminen ja positiivisen kuntakuvan luominen ympäristön hoidolla. Jätehuollon ja kierrätyspisteiden kehittäminen ajan tarpeiden mukaisesti. Yksityistieavustuksen myöntämisellä pyritään helpottamaan tasapuolisesti haja-asutusalueella asuvien kuntalaisten tienpidon taloudellista raskautta.

Strateginen päämäärä: Tunnettu matkailu- ja luontokohde

Strateginen tavoite: Turvallinen, rauhallinen ja viihtyisä elinympäristö

Hallinto/Yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Asiakaspalaute. Kunnan yleiset alueet pidetään siinä kunnossa, että kuntalaiset ja täällä vierailevat tuntevat olonsa viihtyisäksi ja turvalliseksi. Mittarina myönteisiä asiakaspalautteita 3 kpl/vuosi ja reklamaatioita alle 5 kpl/vuosi.

	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos%	TS2024	TS2025
TOIMINTATUOTOT	48 449	40 690	49 309	21,2	49 309	49 309
TOIMINTAKULUT	-260 405	-242 292	-285 326	17,8	-285 326	-285 326
TOIMINTAKATE	-211 955	-201 602	-236 017	17,1	-236 017	-236 017

Toimielin	40 Tekninen toimi
Tulosalue	400 Tekninen lautakunta
Vastuualue	4200 Kiinteistöt
Vastuuhenkilö	Kunnaninsinööri

Tulosalueen kustannuspaikat ovat 4220 Toimitila, 4240 Sosiaalitoimen rakennukset, 4280 Asuinrakennukset, 4320 Vuokratut tuotantotilat ja 4340 Tuottamattomat ja vajaakäyttöiset tilat

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Ylläpitää olemassa olevaa rakennuskantaa sillä tasolla, että käyttäjillä on edellytykset kiinteistössä tarkoitettuun toimintaan ja poistaa korjausvelkaa. Pitää kiinteistöjen käyttöaste mahdollisimman korkealla tasolla.

Strateginen päämäärä: Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski

Strateginen tavoite: Kuntatalous on tasapainossa

Hallinto/Yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Talouden raportointi. Kunnan kiinteistöt pidetään siinä kunnossa, että kuntalaiset ja täällä vierailevat tuntevat olonsa viihtyisäksi ja turvalliseksi. Mittarina myönteisiä asiakaspalautteita 3 kpl/vuosi ja reklamaatioita alle 5 kpl/vuosi.

	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos%	TS2024	TS2025
TOIMINTATUOTOT VALMISTUS OMAAAN KÄYTTÖÖN	1 278 354	1 359 285	1 389 716	2,2	1 389 716	1 389 716
TOIMINTAKULUT	-943 490	-1 075 238	-1 135 628	5,6	-1 135 628	-1 135 628
TOIMINTAKATE	358 787	314 047	284 088	-9,5	284 088	284 088

Toimielin	40 Tekninen toimi
Tulosalue	400 Tekninen lautakunta
Vastuualue	4400 Kaukolämpölaitos
Vastuuhenkilö	Kunnaninsinööri

Tulosalueen kustannuspaikkoja ovat 4400 Kaukolämpölaitos ja 4410 Kaukolämpölinjat

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Lämmön häiriötön jakelu asiakkaille biopolttoaineella alihankintaa hyväksi käyttäen.

Strateginen päämäärä: Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski

Strateginen tavoite: Kunta on vahva yhteistyökumppani yrittäjille

Hallinto/Yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kunnan ja kaukolämpöä tuottavan yrityksen Pro Pelletin yhteistyötapaamiset toteutuvat vähintään kerran vuodessa eikä lämmöntuotannossa esiinny häiriöitä.

	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos%	TS2024	TS2025
TOIMINTATUOTOT	288 043	276 050	319 200	15,6	319 200	319 200
TOIMINTAKULUT	-223 190	-234 051	-252 816	8,0	-252 816	-252 816
TOIMINTAKATE	64 853	41 999	66 384	58,1	66 384	66 384

Toimielin	40 Tekninen toimi
Tulosalue	400 Tekninen lautakunta
Vastuualue	5000 Vesi- ja viemärlaitos
Vastuuhenkilö	Kunnaninsinööri

Tulosalueen kustannuspaikkoja ovat 5500 Pohjavedenottamot, 5520 Vesisäiliöt, 5525 Vesilinjat, 5535 Viemärlinjat, 5540 Jätevedenpumppaamot ja 5550 Jätevedenpuhdistamo

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Vesi- ja viemärlaitoksen vastuulla on talousveden luotettava jakelu asiakkaille ja jätevesien puhdistaminen mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittavasti. Laitosten ohjauksessa käytetään ajanmukaista tekniikkaa.

Strateginen päämäärä: Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski

Strateginen tavoite: Kunnan palvelurakennetta uudistetaan toimintaympäristön muuttuessa

Hallinto/Yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kohteiden automatisointi ja digitaaliset mahdollisuudet. Kunnan ja vesi- ja viemärlaitoksen häiriötön toiminta. Vuoden aikana valmistellaan automatisoinnin ja digitaalisten ratkaisujen uusintaa.

	TP2021	TA2022	TA2023	Muutos%	TS2024	TS2025
TOIMINTATULOT	171 910	150 000	133 300	-11,1	133 300	133 300
TOIMINTAKULUT	-145 574	-178 074	-153 096	-14,0	-153 096	-153 096
TOIMINTAKATE	26 335	-28 074	-19 796	-29,5	-19 796	-19 796

7. Investointisuunnitelma

1000 Tasekustannuspaikka	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Projekti	€	€	€	€
1320 Kunnanhallitus				
9550 Kiinteä omaisuus/maa-alueet	10 000	10 000		
9560 ATK-hankinat, U, Dynasty 10 (TOJ, TOS)	30 000	20 000		
9561 Palvelin			15 000	
4100 Liikenneväylät				
9421 Pirttiniementie pintarakenteen korjaus, K, Pa			30 000	30 000
9422 Kaavatiet ja maankäyttö, K, Pa	20 000	20 000	30 000	30 000
9427 Louhelantie peruskorjaus, K, Pa	80 000	65 000		
9430 Kuusitien ja Rantakujan sekä Mäntysalontien peruskorjaus, K, Pa		122 000		30 000
4104 Muut yleiset alueet				
9443 Ruohonleikkuri, U, Pv			7 000	
9449 Leikkikentät (uusia kalusteita), K, Pv	15 000			15 000
9466 Koskenvarren kehittäminen, U, Pa		25 000		
9467 Sahalammen kunnostus ja veneväylän merkintä, K, Pa, kok.ka 39 000 €	20 000	20 000		
9472 Ihamaniemen venelaituri, kotisatama, U, Pa			15 000	
9470 Uimarannan laiturit, K, Pa	29 000			
9471 Vanhan pumppaamorakennuksen purku ja alueen kehittäminen, K, Pa, kokonaisinvestointi 16000		8 000		
9473 Uimakopin uusiminen, U, Pa		8 000		
4114 Ulkoilu- ja liikuntapaikat				
9300 Moottorikelkka, U, Pv		15 000		
9306 Telamönkijä, U, Pv				
9307 Ulkokuntoilupaikka kuntoiluportaiden yhteyteen, U, Pa	17 000			
9308 Jääkiekkokaukalon laidat, K, Pv				23 000
9309 Pururadan 5 km alavien osien korjaus, K, Pv	8 000	10 000		
9311 Talviuintipaikka, tekla 14.3.2022 § 10, U, Pa (Ehdollinen, tulee olla sopimus käyttäjätahon kanssa ennen hankkeeseen ryhtymistä)		35 000		
4220 Toimitilat				
Kohde 4220 Kunnanvirasto				
9100 Esteettömyyden ja toimivuuden parantaminen, K, Pv	38 000			
9100 Viilennyksen suunnittelu ja/tai toteutus, K, Pv		9 000		
Kohde 4262 Kirkonkylän koulu				
9404 Kirkonkylän koulun salin lattia, K, Pa, hionta ja pelikenttämerkinnät	12 000			
9431 Kirkonkylän koulun wc-tilan lattia, K, Pv			8 000	
9474 Koulun luokkahuoneiden vesipisteiden uusiminen, K, Pa		10 000		
9475 Kattoturvatuotteet, K, Pv				20 000
9476 Katon maalaus sekä seinäpintojen käsittely, K, Pv				65 000
Kohde 4268 Enonkosken koulu				
9463 Koulun keittiön laitteiden uusintaa, K, Pv	8 000	8 000	8 000	8 000
9419 Pelikaukalon ruohomatto, K, Pv			11 000	
9477 Katon reunapeltien uusiminen ja metallityöluokan lattia, K, Pv		13 000		
Kohde 4270 Kirjasto				
9478 Sisä- ja ulkopuoliset korjaustyöt, K, Pv		10 000		
9479 Viilennyksen suunnittelu ja/tai toteutus, U, Pv		9 000		
Kohde 4272 Liikuntatalo				
9302 Liikuntatalon salin lattia, K, Pa	32 000			
9302 Liikuntatalon pintaremonttia, K, Pa	15 000			
9312 Lämpimän käyttövesikierron suunnittelu ja uusiminen, K, Pv		10 000	2 000	
Kohde 4304 Nuorisotila Koskipirtti				
9418 Ulkomaalaus, K, Pv	22 000			
9480 Katon maalaus, K, Pv				15 000
Kohde 4286 Päiväkoti				
9101 Päiväkodin lattioiden uusiminen, K, Pv (Huom väistötilat)	60 000			
9101 Etupihan puuiden uusiminen, kulkuportti aikaisemmin, K, Pv		2 000		8 000
4240 Sosiaalitoimen rakennukset				
Kohde 4240 Palvelutalo Koskenhelmi				
9403 Koskenhelmen ikkunat, K, Pa	20 000	27 000		
9406 Yleisten/yhteisten tilojen ja käytävien korjauksia, K, Pv, yht. 100 000 €	50 000	9 000		
9130 Dementiaosaston huoneet, K, Pv, kokonaisinvestointi 80 000 €	40 000	20 000	10 000	10 000
9131 Ilmastoinnin viilennyslaitteisto (ilmalämpöpumput), K, Pa		60 000		
9132 Palvelutalon koneet ja laitteet uusiminen, K, Pv	8 000		8 000	
9134 Katon paikkamaalaus, K, Pa				25 000
Kohde 4230 Terveysasema				
9409 Sähköisesti aukeava ulko-ovi, K, Pa	26 000			
9135 Yleisten tilojen sisäkaton peruskorjaus, K, Pv			12 000	

4280 Asuinrakennukset				
Kohde 4246 Vanhusten vuokratalo Tervarannantie				
9412 Vanhustentalot, raput, K, Pa, kokonaisinvestointi 32 000 €	8 000			
9481 Salaojituksen uudistaminen, K, Pv		10 000	10 000	10 000
Kohde 4248 Vanhusten vuokratalo Vellamo				
9482 Lattioiden uusiminen, K, Pv			50 000	
9483 Katon pesu ja maalaus, K, Pv				15 000
4320 Vuokratut tuotantotilat				
Kohde 4300 Hyypiänniemen kalastajatila				
9432 Hyypiänniemen katon maalaus, K, Pv	8 000			
Kohde 4306 Teollisuushalli 1, Enonkoskentie 22t				
9231 Jäähileasema, U, Pa	22 500			
9232 Ulkomaalaus ja ikkunoiden uusiminen, K, Pv		10 000		
4340 Tuottamattomat ja vajaikäyttöiset tilat				
Kohde 4302 Luontotupa Koskimakasiini				
9230 Makasiinin ulkomaalaus, K, Pa	8 000			
4400 Kaukolämpö				
9270 Kattilalaitos korjaukset/uusi K, Pv, Kilpailutusvalmistelu	10 000			
4410 Kaukolämpöverkosto				
9271 Verkoston lämpöuotojen korjaus, K, Pv	8 000	8 000	8 000	8 000
9272 Linjakaivon eristys ja tulppaus, K, Pv		20 000		
5520 Ylävesisäiliö				
9600 Pumppujen uusiminen, K, Pv		18 000		
5525 Vesilinjat				
9441 Louhelantien vesi- ja viemäriinjan peruskorjaus, K, Pv	8 000			
9450 Kuusitien ja Rantakujan sekä Mäntysalontie vesi- ja viemäriinjan peruskorjaus, 250 m, K, Pv		110 000		
9451 Runkolinja väliille Säästökuja Metsätie 220 m, U, Pv	68 000			
9602 Huuhteluhaara Vennonmäki - Pahkajärvi, U, Pv			20 000	
5535 Viemäriinjat				
9452 Runkolinja väliille Säästökuja Metsätie 220 m, K, Pv	30 000			
9453 Kuusitien ja Rantakujan sekä Mäntysalontie vesi- ja viemäriinjan peruskorjaus, 250 m, K, Pv		110 000		
5550 Jv-puhdistamo				
9435 Ulko-altaan peruskorjaus, K, Pv, 60 000 €	10 000			
9601 Kennomuovien uusiminen lisävaurioiden välttämiseksi, K, Pv		9 000		
9603 Sähkölaitteiden uusintaa, lämmitys ja valaistus, K, Pv		37 000		
9604 Alustava kustannusarvio jäteletteen vastaanottoon, U, Pv				
Investointimenot yhteensä	740 500	877 000	244 000	312 000
Rahoitusosuudet investointeihin				
Haettavat rajoitusosuudet ja muu tulo-rahoitus:				
9550 Kiinteä omaisuus/käyttöomaisuuden myynti	10 000	10 000		
9570 Osakkeet / osuudet				
Investointitulot yhteensä	10 000	10 000		
Nettomeno	730 500	867 000	244 000	312 000
<i>Investointiosan talousarvio sarake sisältää ta-muutokset</i>				
Keskeneräisille hankkeille kokonaissumma				
U = Uusinvestointi K = Korjausinvestointi				
Pa = Palvelun paranta Pv = Palvelun varmistaminen				

8. Rahoituslaskelma

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2023	TS 2024
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 811 452	663 897	599 613	490 733	607 733
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-17 812				
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-323 067	-1 523 800	-877 000	-244 000	-312 000
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustu	31 119	10 000	10 000		
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 501 692	-849 903	-267 387	246 733	295 733
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	-10 733				
Antolainasaamisten vähennys	26 173				
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys					
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-349 544				
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 167 588	-849 903	-267 387	246 733	295 733
Rahavarat 31.12.	5 664 178	4 814 275	4 546 888	4 793 621	5 089 354
Rahavarat 1.1.	4 496 591	5 664 178	4 814 275	4 546 888	4 793 621
Tavoitteet ja tunnuslukujen tavoitearvot					
<i>Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, 1000 €</i>	2 790	1 940	1 673	1 919	2 215
<i>Lainanhoitokate</i>					

9. Tuloslaskelma (ulkoinen/sisäinen)

Tuhansina euroina	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	2970	2812	2795	2795	2795
Myyntitulot	1577	1546	1469	1469	1469
Maksutulot	171	114	103	103	103
Tuet ja avustukset	140	56	97	97	97
Muut toimintatulot	1082	1096	1126	1126	1126
Valmistus omaan käyttöön	24	30	30	30	30
Toimintamenot	11914	13107	7003	7003	7003
Henkilöstömenot	2610	2761	2865	2865	2865
Palvelujen ostot	7597	8470	2057	2057	2057
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	829	894	989	989	989
Avustukset	268	275	292	292	292
Muut toimintamenot	610	707	800	800	800
TOIMINTAKATE	-8920	-10265	-4178	-4178	-4178
Verotulot	5024	4792	2778	2745	2782
Valtionosuudet	5572	6015	1881	1800	1880
Rahoitustulot ja -menot	135	122	119	119	119
Korkotulot	14	7	14	14	14
Muut rahoitustulot	121	115	105	105	105
Korkomenot	0	0	0	0	0
Muut rahoitusmenot	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	1811	664	600	486	603
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-568	-565	-585	-585	-585
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tulot/menot					
TILIKAUDEN TULOS	1243	99	15	-99	18
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1243	99	15	-99	18
Tunnuslukuja:					
Toimintatuotot/Toimintamenot %	25	22	40	40	40
Vuosikate/Poistot %	319	118	103	83	103
Vuosikate, euro/asukas	1 325	486	445	361	448
Kertynyt yli-/alijäämä t€	6 026	6 125	6 140	6 041	6 059
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	4 408	4 484	4 558	4 485	4 498
Asukasluku vuoden lopussa	1 367	1 366	1 347	1 347	1 347

10. Talousarvion 2023 määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto (ulkoinen/sisäinen)

	Sit. ¹⁾	Toimintakate	Menoarviot	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA				
Tarkastuslautakunta				
Tarkastustoimi	N	-19 980	19 980	
Kunnanhallitus				
Yleishallinto	N	-774 040	775 640	1 600
Ympäristöterveydenhuolto	N	-95 000	95 000	
Maankäytön hallinta	N	36 712	69 288	106 000
Elinvoiman edistäminen ja työllisyyden hoito	N	-422 924	623 024	200 100
Sivistyslautakunta				
Sivistystoimen hallinto	N	-95 165	95 165	
Peruskoulutus	N	-1 569 632	2 071 416	501 784
Muu koulutus	N	-30 050	30 050	
Kirjasto	N	-137 767	137 767	
Lasten päivähoido	N	-602 079	684 079	82 000
Vapaa-aikalautakunta				
Hallinto	N	-20 989	20 989	
Kulttuuritoimi	N	-9 810	9 810	
Liikuntatoimi	N	-246 860	246 860	
Nuorisotoimi	N	-68 503	68 503	
Tekninen lautakunta				
Tekninen toimi	N	-217 039	229 389	12 350
Yleiset alueet	N	-236 017	285 326	49 309
Kiinteistöt	N	284 088	1 135 628	1 419 716
Kaukolämpölaitos	N	66 384	252 816	319 200
Vesi- ja viemärlaitos	N	-19 796	153 096	133 300
TULOSLASKELMAOSA				
Verotulot	B			2 778 000
Valtionosuudet	B			1 880 880
Korkotuotot	B			14 000
Muut rahoitustulot	B			105 500
Korkomenot	B			-200
Muut rahoitusmenot	B			-100
Satunnaiset erät	B			
Rahastojen lisäys (-)	B			

INVESTOINTIOSA				
Kunnanhallitus				
	Kiinteä omaisuus / myynti		10 000	10 000
	ICT-hankinnat: Dynasty 10; arkistointi	N	20 000	
Liikenneväylät				
	Kaavatiet ja maankäyttö	N	20 000	
	Louhelantien peruskorjaus	N	65 000	
	Kuusitien, Rantakujan ja Mäntysalontien peruskorjaus	N	122 000	
Muut yleiset alueet				
	Koskenvarren kehittäminen	N	25 000	
	Sahalammen kunnostus ja veneväylän merkintä	N	20 000	
	Vanhan pumppaamorakennuksen purku ja alueen kehittäminen		8 000	
	Uimakopin uusiminen	N	8 000	
Ulkoilu- ja liikuntapaikat				
	Moottorikelkka	N	15 000	
	Pururadan (5 km) alavien osien korjaus	N	10 000	
	Talviuintipaikka	N	35 000	
Toimitilat				
	Kunnanvirasto, viiennnyksen suunnittelu/toteutus	N	9 000	
	Koulun luokkahuoneiden vesipisteiden uusiminen	N	10 000	
	Koulun keittiön laitteiden uusintaa	N	8 000	
	Katon reunapeltien uusiminen, metallityöluokan lattia	N	13 000	
	Kirjasto, sisä- ja ulkopuoliset korjaustyöt	N	10 000	
	Kirjasto, viiennnyksen suunnittelu/toteutus	N	9 000	
	Liikuntatalo, lämpimän käyttövesikierron suunnittelu/uusiminen	N	10 000	
	Päiväkoti, etupihan aidan kulkuportin uusiminen	N	2 000	
Sosiaalitoimen rakennukset		N		
	Koskenhelmen ikkunat	N	27 000	
	Yleisten ja yhteisten tilojen ja käytävien korjauksiin	N	9 000	
	Dementiaosaston huoneet	N	20 000	
	Koskenhelmi, viiennnyslaitteisto (ilmalämpöpumput)	N	60 000	
Asuinrakennukset				
	Vanhustentalot, salaojituksen uudistaminen	N	10 000	
Vuokratut tuotantotilat				
	Teollisuushalli 1, ulkomaalaus ja ikkunoiden uusiminen	N	10 000	
Kaukolämpöverkosto				
	Verkoston lämpövoitojen korjaukset	N	8 000	
	Linjakaivojen eristys ja tulppaus	N	20 000	
Ylävesisäiliö				
	Pumppujen uusiminen	N	18 000	
Vesilinjat				
	Kuusitien, Rantakujan ja Mäntysalontien vesi- ja viemäriinjan peruskorjaus	N	110 000	
Viemäriinjat				
	Kuusitien, Rantakujan ja Mäntysalontien vesi- ja viemäriinjan peruskorjaus	N	110 000	
Jätevedenpuhdistamo				
	Sähkölaitteiden uusintaa	N	9 000	
	Alustava kustannusarvio jätelietteen vastaanottoon	N	37 000	

RAHOITUSOSA				
Antolainauksen muutokset				
	Antolainasaamisten lisäykset			
	Antolainasaamisten vähennykset	B		
Lainakannan muutokset				
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys			
	Pitkäaikaisten lainojen vähennys			
	Lyhytaikaisten lainojen muutos			
Oman pääoman muutokset				
	Vaikutus maksuvalmiuteen		-267 387	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA			7 613 439	7 613 439
¹⁾ N = sitovuus nettomäärärahana/-tuloarvio, B = bruttomääräraha/-tuloarvio				

Tämä talousarvio / taloussuunnitelma vuosille 2023–2025 on hyväksytty Enonkosken kunnanvaltuuston kokouksessa 13.12.2022 § 46.

Tauno Nurmio
valtuuston puheenjohtaja

Minna Laurio
kunnanjohtaja

